

KERKENBELEIDSPLAN

Dentergem

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2025

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL.....	2
INLEIDING	4
1. SITUERING KERKGEBOUWEN	5
2. FICHE PER KERKGEBOUW	8
2.1. Onze Lieve Vrouw & Sint Stephanus in Dentergem	8
2.1.1. Identificatie	8
2.1.2. Beschrijving	9
2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	21
2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	21
2.2. Sint Amandus & Sint Lucia in Markegem	22
2.2.1. Identificatie	22
2.2.2. Beschrijving	23
2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	28
2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	29
2.3. Sint Martinus in Oeselgem	30
2.3.1. Identificatie	30
2.3.2. Beschrijving	31
2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	41
2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	42
2.4. Sint Petrus & Sint Katharina in Wakken	43
2.4.1. Identificatie	43
2.4.2. Beschrijving	45
2.4.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	55
2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	55
3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE.....	57
3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie	57
3.2. Besluit	58

INLEIDING

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Dentergem:

- Onze Lieve Vrouw & Sint Stephanus, Kerkstraat, Dentergem
- Sint Amandus & Sint Lucia, Dentergemstraat, Markegem
- Sint Martinus, Kerkplein, Oeselgem
- Sint Pieter & Sint Katharina, Wapenplaats, Wakken

Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen de gemeente Dentergem De Pastorale Eenheid Sint Jacob, Tielt – Pittem - Dentergem, het centraal kerkbestuur van Dentergem en alle kerkfabrieken die eronder ressorteren en werd vervolgens goedgekeurd:

- door de bisschop van Brugge op dd;
- door de gemeenteraad van de gemeente Dentergem op dd.

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel opgenomen met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

Handtekening bisdom

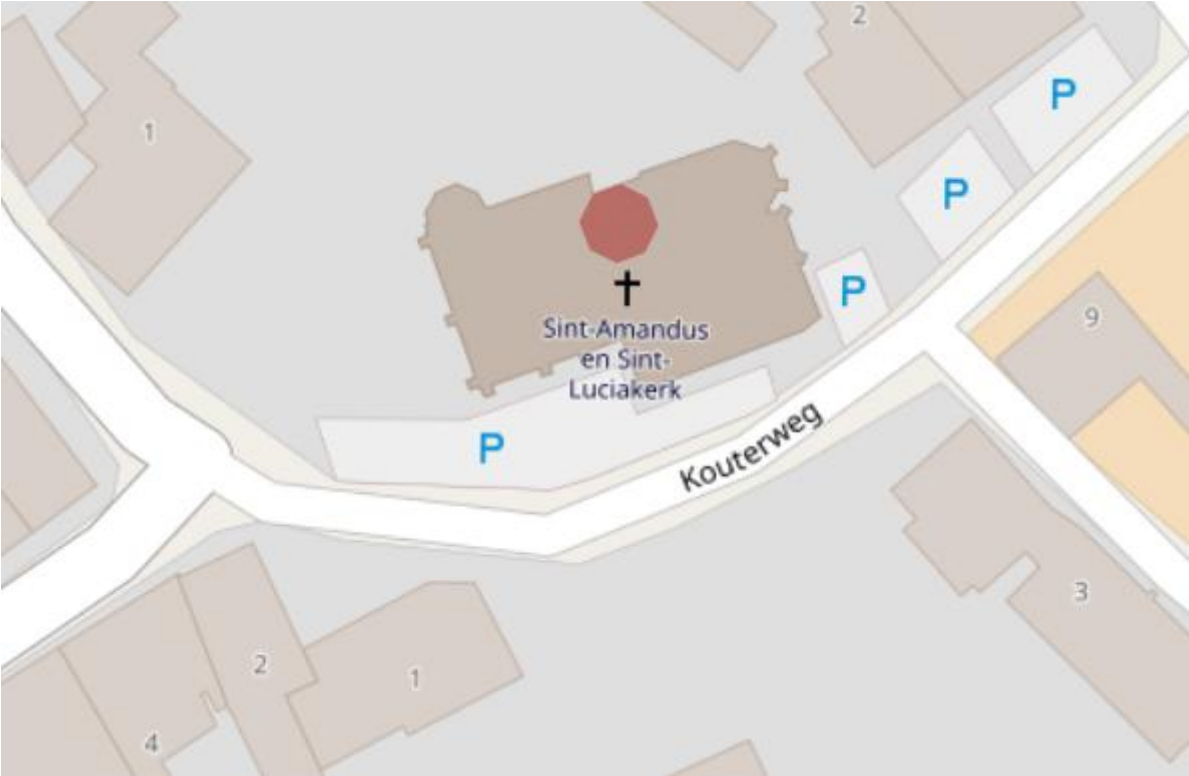
Handtekening gemeente

1. SITUERING KERKGEBOUWEN

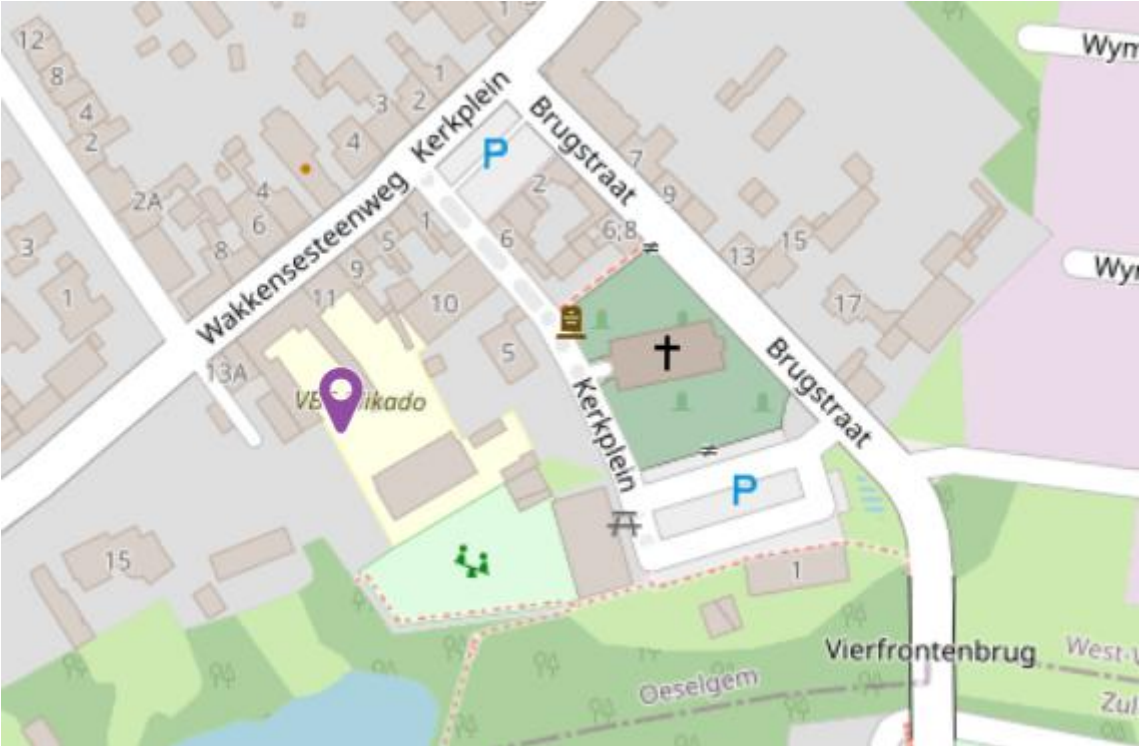
Onze Lieve Vrouw en Sint Stephanus, Kerkstraat, Dentergem

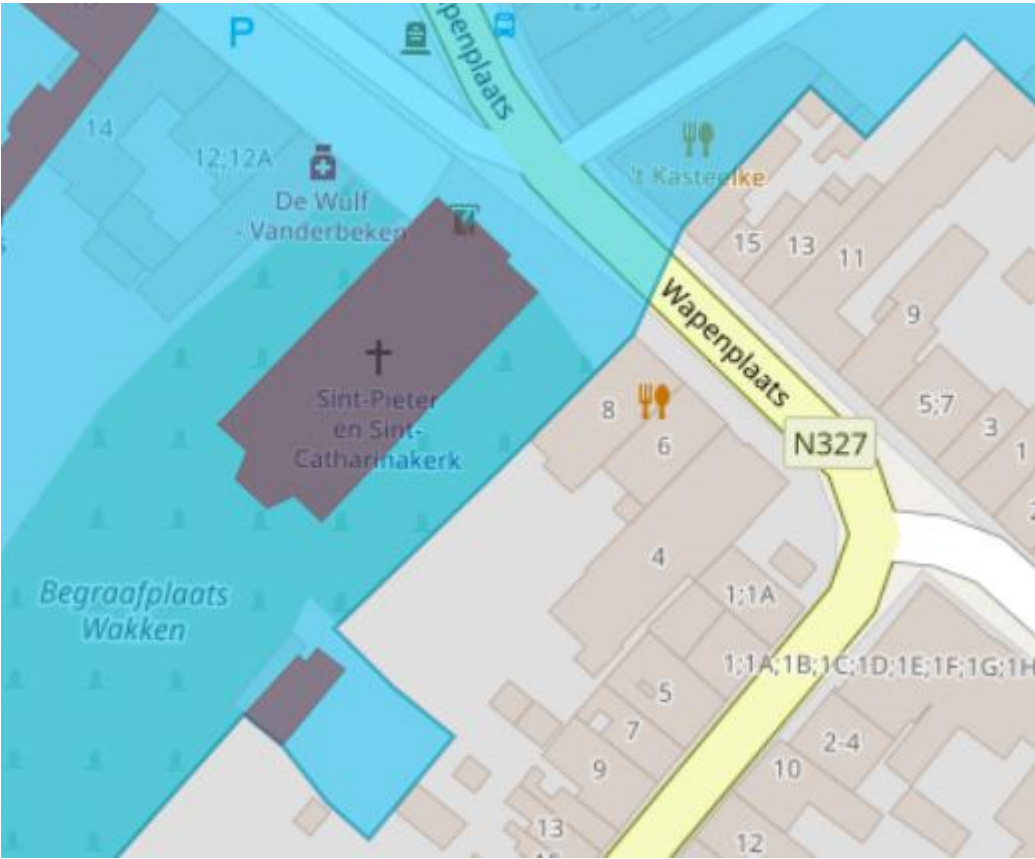
Sint Amandus & Sint Lucia, Dentergemstraat, Markegem

Sint Martinus, Kerkplein, Oeselgem

Sint Petrus & Sint Katharina, Wapenplaats, Wakken

2.1. Onze Lieve Vrouw & Sint Stephanus in Dentergem

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.1.1. Identificatie

Naam: Onze Lieve Vrouw & Sint Stephanuskerk van Dentergem

Geografische ligging

- Kerkstraat zn, Dentergem
- Provincie: West-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Brugge
- Dekenaat of Regio: Pastorale Eenheid Sint Jacob Tielt – Pittem - Dentergem
- Parochie: Onze Lieve Vrouw & Sint Stephanus

Eigenaar: gemeente Dentergem

Bescherming(en)/vastgesteld

- Vastgesteld bouwkundig erfgoed op de Inventaris Onroerend Erfgoed Vlaanderen
- beschermd: monument, OW001350, 27 januari 2000: Onze-Lieve-Vrouw-en-St.Stefanuskerk met roerend meubilair en orgel

- <https://inventaris.onroerendergoed.be/aanduidingsobjecten/11857>

2.1.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Dimitri Stevens. Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw en Sint-Stefanus, Dentergem [gemeente in arrondissement Tielt - BE] (1613-). In: ODIS. Record last modified date: 3 oktober 2014. Available from World Wide Web: http://www.odis.be/lnk/OB_1426

1) Beschrijving

a) cultuurhistorische waarde

Beknopte karakterisering

Typologie: parochiekerken

Stijl: neogotiek

Datering: derde kwart 19de eeuw, eerste kwart 17de eeuw

Betrokken personen

Croquison, Pierre Nicolas (Ontwerper)

Beschrijving

Parochiekerk van Dentergem naar ontwerp van de Kortrijkse stadsarchitect Pierre-Nicolas Croquison, beschermd als monument bij M.B. van 27/01/2000. Georiënteerde neogotische parochiekerk uit 1854-1856, met oudere westtoren, daterend uit 1613. Gelegen in de dorpskern van Dentergem. Aan de noordzijde bevinden zich gemeentehuis en pastorie, aan de oostzijde loopt de Speibeek, die echter ter hoogte van de kerk ingekokerd is, en aan de zuidzijde bevindt zich het marktplein van Dentergem, met centraal een solitaire linde als vrijheidsboom. Tot de Franse Revolutie stond hier de schandpaal. Deze werd verwijderd en als hekkenpijler gebruikt bij de herberg "De Leeuw" aan de Dreve. Tegenwoordig te vinden op een binnenpleintje aan het Archiefgebouw (Baljuwstraat). Aan de westzijde ligt het portaal van de kerk in het verlengde van de Kerkstraat, waar zich eertijds het gemeentehuis bevond.

Historiek

In 1206 vinden we de oudste verwijzing naar een kerkelijke bedienaar in Dentergem terug. In eerste instantie staat in het centrum van Dentergem een kerkgebouw, waarvan het bouwjaar onbekend is en waarvan na de 16de-eeuwse religieuze troebelen enkel nog een ruïne overblijft. Deze wordt vervangen door een kerk in gotische stijl, gebouwd na de benoeming van pastoor Jacob Deconinck in de jaren 1612-1613 en ingewijd in 1614. De Kortrijkse meester-metselaar Robert Persijn tekent de plannen. Het betreft een tweebeukige kerk, waarbij de noordbeuk aanzienlijk kleiner is dan de zuidbeuk. Het Stefanusaltaar bevond zich in de zuidbeuk tegen de zuidelijke zijmuur. De kleinere noordbeuk herbergde het Maria-altaar. Van deze kerk zijn de toren uit 1613 en de ruimte rond het doopvont behouden. Het

overige is afgebroken om plaats te maken voor de nieuwe, neogotische kerk die sedert de oprichting ervan vrijwel ongewijzigd zal blijven.

De bouw van een nieuwe kerk in Dentergem kan in verband gebracht worden met de toename van nieuwe kerken in het bisdom Brugge tijdens het episcopaat van Monseigneur Jan-Baptist Malou. In oorsprong vat men in 1848 het plan op de bestaande kerk te restaureren. Het is pastoor Ignace Vercruyssen (1823-1853) die de zeer slechte bouwfysische toestand aanklaagt. Provinciaal architect Dehulst (Kortrijk) stelt een restauratieplan op, dit plan wordt in 1850 in aanbesteding maar is nooit uitgevoerd. Het bestaande, bouwvallige gebouw blijkt daarenboven ook te klein om aan de noden van de groeiende parochie te voldoen. Men opteert uiteindelijk voor de bouw van een nieuwe, grotere kerk. Enkele maanden na de aankomst van Vercruyssen's opvolger, Norbert Scherpereel (1853-1896) liggen de plannen voor de nieuwe kerk op tafel. Men kiest het ontwerp van de Kortrijkse stadsarchitect Pierre-Nicolas Croquison. De glasramen zijn een ontwerp van de jonge Jean-Baptist Béthune. De aanbesteding voor de bouw van de nieuwe kerk vindt plaats op 13 september 1854. Aannemer Jan-Baptist Goeminne uit Kruishoutem krijgt de opdracht toegewezen en twee maanden later, op 13 november kunnen de werken starten. Op 4 april 1855 zegent de groot-vicaris Jean-Ignace Scherpereel de grondvesten en de gedenksteen, die zich nu nog aan de buitenzijde in de meest oostelijke muur van de apsis bevindt. Op 29 september 1856 is het gebouw af en de plechtige inwijding volgt in aanwezigheid van de Brugse bisschop J.-B. Malou.

In de volgende jaren worden enkel nog wat kleinere gebouwen tegen de kerk aan gebouwd. Architect Croquison blijft betrokken bij de verdere afwerking en stoffering van het gebouw, waardoor de eenvormigheid van het gebouw grotendeels behouden wordt. De rouwkapel voor de plaatselijke pastoors, eveneens door Croquison ontworpen in 1873, wordt in 1877 tegen de zuidelijke transeptarm aan koorzijde gerealiseerd. Onder deze kapel bevindt zich een grafkelder, oorspronkelijk bedoeld als laatste rustplaats voor alle pastoors die in Dentergem zouden overlijden. Uiteindelijk is enkel Norbert Scherpereel er begraven. In 1919 wordt aan de zuidelijke transeptarm, aan de kant van het schip, een tweede rouwkapel, de Gravenkapel, toegevoegd. Ook hier bevindt zich onder de kapel een grafkelder, die dienst doet als laatste rustplaats van Rogier de Kerckhove de Denterghem († 1918) en zijn vrouw Cécile de Borchgrave d'Altena († 1926). In 1920 wordt aan de binnenzijde van de kerk een gedenksteen in de muur gemetseld met de namen van de 14 gesneuvelde Dentergemnaren tijdens de Eerste Wereldoorlog, waaronder Rogier de Kerckhove de Denterghem. Dit in memoriam dateert van 14.09.1920 en is van de hand van Gustaaf Delafontaine. Tussen 1920 en '24 wordt de oorlogsschade aan de kerk hersteld. Door een verbinding te maken tussen de gravenkapel en de kerk in 1954 kan de kapel als zij-ingang voor de kerk functioneren. In 1951 wordt het kerkhof naar de Woutergemstraat overgebracht.

Een laatste wijziging aan de kerk zelf vindt plaats in 1961, wanneer een nieuwe sacristie wordt gebouwd aan de noordzijde. De oude sacristie aan de zuidzijde dient tijdelijk als bergplaats maar is onlangs opgeknapt en doet nu dienst als weekkapel. De heraanleg van de markt en de publieke ruimte rondom de kerk zijn afgewerkt in 2006.

Beschrijving

Exterieur. Georiënteerde neogotische parochiekerk ten noorden van het marktplein in het centrum van Dentergem gelegen. Het gebouw ligt op de as van de Kerkstraat, waar zich vroeger het gemeentehuis bevond. De kerk werd op 29 september 1856 geconsacreerd. Opgetrokken op een kruisvormig grondplan, bestaat ze uit een driezijdig gesloten hoofdkoor, geflankeerd door twee vlak afgesloten zijkapellen, een kruisbeuk, een driebeukig basilicaal schip van vier traveeën; ten westen van de hoofdbeuk bevindt zich de vierzijdige westtoren uit 1613, met achtzijdige naaldspits, bekroond met een haan.

Materiaalgebruik. Neogotisch gedeelte: natuurleien op zadel- en lessenaarsdaken, opgaand metselwerk in bruinrode baksteen, met raamomlijstingen en druiplijsten in kalkzandsteen, afdekking van de versneden steunberen in Doornikse kalksteen; toren: opgaand metselwerk in rode baksteen, sokkel in kalkzandsteen en plint in Doornikse kalksteen, korbboogomlijsting westportaal in Balegemse steen, bekroond met wapenschild in kalkzandsteen, negblokken en raamomlijstingen in kalkzandsteen, naaldspits afgedekt met natuurleien. Rondom de kerk zijn nog een aantal bezienswaardigheden terug te vinden: boven het westportaal bevindt zich een rechthoekig bas-reliëf: onder een gravenkroon, een alliantiewapen (families Lanchals en Allemani). Onder de wapenschilden: twee palmtakken samengehouden door een lint. In de noordelijke muur van de noordelijke transeptarm zijn drie arduinen grafstenen ingemetseld: van west naar oost: grafsteen van Livinus Desquien overleden in 1789; grafsteen van Anna Dolhain (Lehain?), overleden in 1566: engel in bas-reliëf met ruitvormig, verweerd wapenschild; grafsteen van Catharina Joostens, overleden in 1694. Marmeren grafsteen van Livinus Tytgat, overleden in 1790 en zijn vrouw, Godelive Sonnevillie, overleden in 1794. Tussen de noordelijke transeptarm en het koor, bevindt zich de sacristie uit 1961 in bruinrode baksteen met segment- en korbboogvormige muuropeningen met bakstenen omlijstingen. In de meest oostelijke afsluitmuur van het koor bevindt zich een arduinen gedenksteen uit 1855 met het opschrift: "D.O.M./ B.M.V./ ET/ SANCTO STEPHANO/ AUSPICIBUS SACRUM./ 1855". De rouwkapel voor de plaatselijke pastoors, naar ontwerp van architect Croquison, uit 1877, wordt gekenmerkt door hetzelfde materiaalgebruik als de hoofdkerk en bevindt zich tegen de zuidelijke transeptarm, aan de oostzijde ervan. We zien er het rotsgraf van Christus, een beeltenis van Christus van het kruis afgenomen, Maria, Johannes, en Maria, de moeder van Jakobus. Maria Magdalena bidt geknield bij het graf. Boven het graf zien we de verrezen Christus. In een steen staat gebeiteld: "PAROCHIAAN, WEEST UW HERDERS INDACHTIG, DIE U HET WOORD GODS VERKONDIGD HEBBEN (HEBR. XIII, 7). DE NAMEN VAN DE PASTOORS E.H. WILLEM RAES EN VAN E.H. FRANCIS OVAERE TOT EN MET NORBERTUS SCHERPEREEL, DIE DEZE KAPEL EN DIE GEDENKSTEEN HEEFT DOEN MAKEN (1534-1869). VERTOEF HIER EEN WIJLE, O REIZIGER, DIE OOK EENS STERVEN MOET EN BID VOOR HUNNE EEUWIGE ZIELEN. R.I.P. (REQUIESCANT IN PACE – DAT ZE IN VREDE MOGEN RUSTEN)."

Op een bakstenen sokkel, met kruis in gesinterde baksteen, bevindt zich, tegen de meest zuidelijke wand van de zuidelijke transeptarm, onder een houten luifel, een calvarie. Het geheel bevindt zich in een spitsboogvormige nis met gecementeerde bakstenen omlijsting. Op de achtergrond is een muurschildering met palmbomen te onderscheiden. In de oksel van de zuidelijke transeptarm met het schip bevindt zich de gravenkapel in rode baksteen, met arduin en een bas-reliëf in witte kalkzandsteen, een engel met een alliantiewapen voorstellend (links: duif met olijftak, verwijzend naar de familie de Kerckhove de Denterghem, rechts: twee zalmen, verwijzend naar de familie de Borchgrave d'Altena) en

onderaan op een lint, het motto van de familie de Kerckhove de Denterghem "ENDURER POUR DURER". Dit basreliëf is van de hand van Dentergemnaar Gustaaf Delafontaine. Op de arduinen bovendeurpel van het portaal valt te lezen: "BEATI MORTUI IN DOMINO MORIUNTUR". In de zijgevels van deze kapel, twee gebrandschilderde raampjes: links, de goede moordenaar en rechts een portret van graaf Rogier de Kerckhove de Denterghem.

Interieur. Interieur bepleisterd en voorzien van polychrome neogotische beschildering met voorstellingen van engelen, duiven, lammeren, druiven... Beschildering werd recent (2021) volledig gerestaureerd volgens het ontwerp uit 1923-24 van de Gentse kunstschilder Theo Goethals. Zowel middenbeuk als zijbeuken met bepleisterd en beschilderd kruisribgewelf. Beuken gescheiden door spitsbogige scheibogen op bundelpijlers met arduinen sokkels. Lichtbeuk, zijbeuken en dwarsbeuk met spitsboogvormige ramen met maaswerk met geometrisch-vegetale glas-in-loodinvulling. Transept met afdekking en afwerking identiek aan schip. Koor en viering afgedekt met stervormige kruisribgewelven. Koor met vijf grote glasramen, waarvan twee met geometrische invulling; de andere drie met figuratieve invulling: centraal een voorstelling van Margareta-Maria Alacoque, omgeven door een rozelaar en het H. Hart (1923, ontworpen door Bruggeling Justin Peene-Delodder); links en rechts respectievelijk O.-L.-Vrouw van het H. Schapulier en de steniging van Stefanus (beiden 1856, Jean-Baptiste Béthune). Onder de ramen in het koor: geschilderde fries met Lam Gods, met daaronder schildering met wapenschilden en vegetale motieven op rode achtergrond. Vloer in natuurstenen tegels uit Basècles, in combinatie met witte natuurstenen tegels. Tegen de zuidelijke muur van het schip bevindt zich een arduinen gedenkteken voor de slachtoffers van de Eerste Wereldoorlog, uitgevoerd door beeldhouwer G. Delafontaine.

Mobilair. Een deel van het mobiliair werd overgehouden uit de oude kerk, zoals het doopvont en een aantal schilderijen, maar het merendeel werd vervaardigd voor de nieuwe, neogotische kerk, en stamt uit de tweede helft van de 19de eeuw. Schilderij op doek "De aanbidding van het H. Sacrament" van Hendrik van Cleve (1615). Hing achter het hoofdaltaar van de oude kerk. Schilderij op doek "De steniging van de Heilige Stefanus" toegeschreven aan Gaspard de Crayer of Antonio van Huvele (1650). Schilderij op doek "De Heilige Maagd door engelen uit haar graf genomen" van Antwerpenaar Jan Cossiers (1657), geschonken aan de parochiekerk door Emile-Pierre Mulle de Terschueren in 1860. Biechtstoel in eik met boven middenvak een buste van de H. Petrus in medaillon gebeeldhouwd door Charles Deligne uit Dentergem (1788). Schilderij op doek "Onze-Lieve-Vrouw de Heilige Simon Stock het schapulier aanbiedende" van Eugeen Van Maldeghem uit Dentergem (1845). Oorspronkelijk was het boven het Onze-Lieve-Vrouwaltaar geïnstalleerd. Biechtstoel in eik met boven het middenvak een buste van de H. Stefanus in medaillon, van Désiré Plasschaert uit Ruiselede (1853). Doopvont in gevlamd marmer met koperen deksel, circa 1855. Hoofdaltaar toegewijd aan het Heilig Sacrament in gepolychromeerd en gedeeltelijk verguld hout met in de nissen van het retabel beelden van de Heilige Marcus, Johannes, Petrus, Matthias en Paulus. De beelden van de evangelisten zijn gemaakt door Gustaaf Delafontaine in 1913 en de beelden van Petrus en Paulus zijn afkomstig van elders in de kerk en dateren van vóór de eeuwwisseling, maar zijn in 1913 in het retabel geplaatst. In het midden ciborium met twee engelen die een gordijn opzij houden. Dit neogotisch altaar werd gemaakt door Francis-Xavier en Louis-Xavier Debosschere uit Tielt in 1863. Zijaltaar, neogotisch, toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw in eik van Francis Dumon uit Brugge (1867), met in centrale nis schilderij op doek "Onze-Lieve-Vrouw met Kind verschijnt aan de Heilige

Simon Stock" van Eugeen Van Maldeghem uit Dentergem (1867). Zijaltaar, neogotisch, toegewijd aan de Heilige Stefanus met in het retabel de Verdediging van de Heilige Stefanus voor het Joodse gerecht, door Francis Dumon uit Brugge (1868). Koorgestoelte aan de noordzijde in eik met in de nissen van het ruggedeelte, de Heilige Margareta-Maria Alacoque, Barbara, Onze-Lieve-Vrouw van de Scapulier, de Heilige Coleta en Juliana, door Clément Carbon (1872). Koorgestoelte aan de zuidzijde in eik met in de nissen van het ruggedeelte, de Heilige Norbertus, Petrus, Stefanus, Paulus en Antonius van Padua, door Clément Carbon (1872). Communiebank, neogotisch, in eik met 22 panelen, waarvan zes voorstellend: de Toonbroden, Paaslam, Laatste Avondmaal, Vermenigvuldiging der Broden en der Vissen, Mannaregen en Offer van Melchisedek, door Clément Carbon (1875). Preekstoel, neogotisch, in eik met onder de kuip een beeld van de Heilige Johannes de Doper en op de drie panelen van de kuip de Prediking van Jezus. Op de hoeken van de kuip bevinden zich beelden van de Heilige Eligius, Norbertus, Augustinus van Hippo en een heilige deels in bisschopsornaat, deels in wapenrusting, met een bundel korenaren in de handen (Donatus?). In de nis van het torenvormig klankbord bevindt zich een beeld van Onze-Lieve-Vrouw met Kind en op de trapstijlen beeldjes van de Evangelisten met hun attribuut. Op de rugzijde bevinden zich wapenschildjes. Ontworpen door Clément Carbon in 1879. Kruisweg van 14 staties door Theodoor Janssens uit Nevele, in 1890 door de parochie aan de kerk geschonken. Orgel in neogotische kast van de gebroeders Vereecken in Gijzegem, opgesteld in november-oktober 1913. Orgelkast door het atelier Delafontaine uit Menen.

ARCHIEF R-O WEST-VLAANDEREN –ONROEREND ERFGOED, DW002103.

BEKAERT E., De kerk van Sint-Stefanus en Onze-Lieve-Vrouw te Dentergem, in BEKAERT E., HOLLEVOET F., De parochiekerken van Dentergem en Markegem, Brochure Open Monumentendag 1992, Lichtervelde, 1992.

BEKAERT E., HOLLEVOET F., Inventaris van het archief van de Dentergemse Sint-Stefanus en Onze-Lieve-Vrouweparochie, Dentergem, 1993.

BEKAERT E., Het Dentergemse gemeentehuis 1784-1994. Verleden en heden van een gebouw en zijn bewoners, in Het tijdschrift van het Gemeentekrediet, 48.188, 1994/2, p. 34.

CORNILLY J., Monumentaal West-Vlaanderen, Beschermde monumenten en landschappen in de provincie West-Vlaanderen. Deel 1. Arrondissementen Ieper, Kortrijk, Roeselare, Tielt, Brugge, 2001, p. 43. Kerken in West-Vlaanderen, deel 1, parochiekerken decanaten Izegem, Lichtervelde, Roeselare, Staden, Tielt, Torhout, Roeselare, 1991, p. 108-110.

VERSCHRAEGEN H., Fotorepertorium van het meubilair van de Belgische bedehuizen, provincie West-Vlaanderen, kanton Oostrozebeke, Brussel, 1977, p. 14-16.

Opbouw (optioneel)

- type gebouw: kruiskerk
- Aantal en soort bijruimtes: 1 sacristie en 1 berging (oude sacristie)
- bespreek de opdeelbaarheid en uitbreidingsmogelijkheden van het gebouw: Het opdelen van het kerkgebouw is gezien het type kerkgebouw en de hoogte van de plafonds moeilijk. Uitbreiding is gezien de ligging op de markt niet mogelijk.

Voorzieningen

Sanitair	1 toilet aan de sacristie
Verwarming	Warmelucht verwarming op mazout – vernieuwing brander in 2016
Verlichting	Ledverlichting volledig vernieuwd in 2021
Keukenvoorzieningen	geen
Audiosysteem	Vernieuwd in 2023 met diverse aansluiting voor usb – spotify ...
Beeldscherm(en)	geen
Rolstoeltoegankelijkheid	Gebouw toegankelijk, koorgedeelte niet.
Diefstal- en brandbeveiliging	geen
Bliksembeveiliging	ja
Gsm-operatoren	geen

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel)

Zonnepanelen (en batterijen)	Geen – wel volledige vernieuwing van de verlichting door ledverlichting
Regenwateropvang	Geen
Dakisolatie	Geen
Groendak	Geen
Warmtepomp	Geen
Warmtenet	Geen
Windenergie	Geen
Aquathermie	Geen

Biodiversiteit (optioneel als er geen dieren aanwezig zijn)

- Vleermuizen aanwezig? nee
- Aanwezigheid van kerkuilen. Woonplaats onder het beheer van de natuurbeweging De Torenvalk (Natuurpunt)
- Aanwezige vliegopeningen? 1
- Aanvliegroutes? Noorden

Bouwfysische toestand

Rapport Monumentenwacht

OVERZICHT VAN DE EENMALIGE WERKEN

S = een snelle, grondige ingreep dringt zich op.

M = plaatselijke gebreken werden vastgesteld. Zij moeten tijdig hersteld worden.

R = de onvolkomenheden zijn nog niet acuut, maar binnenkort is een ingreep gewenst.

Artikel	Verkort advies	DRINGEND	1-3 JAAR	3-6 JAAR	> 6 JAAR
	Bij digitaal gebruik van dit rapport kan men door het indrukken van de onderlende artikelnummers en inhoudsopgavenummers rechtstreeks doorschakelen naar het desbetreffende artikel (=hyperlinks).				
1.1.2.a	De uitgezakte leien onderaan de torenspits aanvullen.	R			
1.1.5.a	Het plaatselijk beschadigd bitumen op het dak van de sacristie herstellen.	R			
2.3.a	De sluitingen van de torenluiken in orde stellen.	R			
3.2.a	De afvoeren die lozen op de daken van de zijbeuken uittengen tot in de goten.	M			
5.10.a	Herstellen van de gebarsten steunbeer van de sacristie. Het uitgelopen voegwerk onderaan de kerkplinten herememen.	M			
5.3.a	Het beschadigd beton van het timpaan van het inkomportaal [24] herstellen.	R			
5.8.2	De gebarsten cementering bovenaan de topgevel [24/25] herstellen. Het uitgevallen voegwerk onderaan de deksteen opvoegen.	R			
5.10.a	De dorpel van de sacristiedeur vernieuwen en de afwerkklagen oprispen. Het klemmend torenluik in orde stellen.	M			
6.1.3.a	Herstellen van de beschadigde kerkgewelven.	M			
6.4.2.a	De verzakte loopbrug in het noordtransept herstellen. De gebroken leuning herstellen. De loopbruggen op de koorzolder van leuningen voorzien.	M			
7.4	Vernieuwen van de lekkende afvoer van de lavabo in de sacristie.	M			
10.3.a	Bovenaan de afvoer van de zuidelijke zijbeuk [12] de opening afdichten tegen vogels.	R			
11.1	Het uitgelopen voegwerk van het zuidelijk voetpad herememen. De losliggende bakstenen herplaatsen.	R			
	* Bij het vervangen van de asbesthoudende bouwmaterialen dient men rekening te houden met de vigerende wet- en regelgeving omtrent deze schadelijke producten, zie https://www.ovam.be/asbest-1 . Vlaanderen wenst een asbestveilig Vlaanderen tegen 2040 en is een asbestafbouwbeleid gestart waar ook ondersteuning en subsidies mogelijk zijn, zie https://www.ovam.be/asbestafbouwbeleid				

OVERZICHT VAN DE WEERKERENDE WERKEN

Artikel	Verloft advies	DRINGEND	JAARLIJKS	2-JAARLIJKS	6-JAARLIJKS
	Bij digitaal gebruik van dit rapport kan men door het inruiden van de onderliggende artikelnummers en inhoudsovereenkomst rechtstreeks doorchakelen naar het desbetreffende artikel (invoerbijlage).				
10.2.1.g	Regelmatig, minstens 2x per jaar, de goeten en de platte delen reinigen en de afvoeren en ontvangers nazien op verstoppingen.		•		
6.14	De afwerkdagen op de oeverlae opfrissen.				•

OVERZICHT VAN DE REGULIERE KEURINGEN/NAZICHTEN

8.1	De brandblusapparaten en rookdetectieapparatuur laten keuren. De drage stijpleiding jaarlijks laten onderhouden en om de 5 jaar laten afproeven.		•		
	De anti-inbraak- en diefstal-installatie laten keuren.		•		
2.4	De schouw van de stookinstallatie laten reinigen.		•		
8.1	De verwarmingsinstallatie laten nazien door een onderhoudstechnicus.			•	
7.2.1/ 7.2.2	De koelinstallatie en fornuiswerken laten nazien door een gespecialiseerde firma.			•	

CONDITIE

De conditie van het erfgoed wordt voor het huis gekwantificeerd op een 5-stijge kleurschaal en dit voor 3 aandachtspunten:

<p>bouwtechnische toestand</p>	<p>Uitstekend – Goed – Redelijk – Matig – Slecht – Zeer slecht</p> <p>Dit is de conclusie van de huidige bouwtoestand van alle gehapoteerde onderdelen per subriek. Het is een globale beschrijving van de materiele staat van het erfgoed op het moment van de inspectie.</p>
<p>onderhoud</p>	<p>Uitstekend – Goed – Redelijk – Matig – Slecht – Zeer slecht</p> <p>Deze waarde is een beschrijving van het uitgevoerde onderhoud en de manier waarop onderhoud, problemen en risico's worden opgevolgd.</p> <p>Watree dit toe is geen regelmatig onderhoud? Wordt erel ingegrepen als er een probleem is? Is er iemand verantwoordelijk voor het beheer als er regelmatig (vri. wettelijke) passeren en oog heeft voor problemen?</p>
<p>risico op gevolgschade</p>	<p>Laag – Matig – Redelijk – Aanmerkelijk – Verhoogd – Acuus</p> <p>Deze schaal geeft in welke mate er gevaar bestaat voor een versnelde materiele verslijding of verlies van erfgoedwaarde als de beheerder niet tijdig ingrijpt. Het kan gaan om allerlei mogelijke risico's, zoals oegewöhnlijk kleine problemen die voor ernstige gevolgschade kunnen zorgen, een verkeerd gebruik of beheer, verhoogd risico?</p>

GEHELE GEBOUW

<p>bouwtechnische toestand</p>		<p>Uitstekend – Goed – Redelijk – Matig – Slecht – Zeer slecht</p>
<p>onderhoud</p>		<p>Uitstekend – Goed – Redelijk – Matig – Slecht – Zeer slecht</p>
<p>risico op gevolgschade</p>		<p>Geen -Wenig – Redelijk – Aanmerkelijk – Verhoogd – Acuus</p>
<p>toelichting</p>		

DAK

<p>bouwtechnische toestand</p>		<p>Uitstekend – Goed – Redelijk – Matig – Slecht – Zeer slecht</p>
<p>onderhoud</p>		<p>Uitstekend – Goed – Redelijk – Matig – Slecht – Zeer slecht</p>
<p>risico op gevolgschade</p>		<p>Geen -Wenig – Redelijk – Aanmerkelijk – Verhoogd – Acuus</p>
<p>toelichting</p>		

DAKWATERAFVOER

<p>bouwtechnische toestand</p>		<p>Uitstekend – Goed – Redelijk – Matig – Slecht – Zeer slecht</p>
<p>onderhoud</p>		<p>Uitstekend – Goed – Redelijk – Matig – Slecht – Zeer slecht</p>
<p>risico op gevolgschade</p>		<p>Geen -Wenig – Redelijk – Aanmerkelijk – Verhoogd – Acuus</p>
<p>toelichting</p>	<p>De afvoeren van het schip lopen op de steun van de zijbeelden. Bij hevige regen en wind kan water onder de steun infiltreren.</p>	

Er werden heel wat restauratiewerken uitgevoerd:
 1994 vernieuwen altaar
 1995 vernieuwen dakgoten

1996 vernieuwen elektriciteit
 1996 vernieuwen centrale verwarming
 1998 reinigen en herstellingswerken orgel
 1998 werken klokken en torenuurwerk
 1999 herstellingswerken kerkdak en toren
 2008 grote herstellingen kerk: ruwbouw en eerste deel van de ramen (lot 1 en 2)
 2010 vooronderzoek interieur (lot 3)
 2010 glas in loodramen noordzijde (lot 4)
 2016 vernieuwen brander verwarming
 2019-2021 Uitvoering van de schilderwerken aan het interieur

Het gebouw is in goede staat maar er is een blijvende aandacht nodig voor de daken en goten.

Eén dossier van restauratie moet nog uitgevoerd; de dakwerken aan de lagere dakvlakken en de torenspits. Een vooronderzoek voor de restauratie van het geklasseerde orgel wordt gestart.

Geplande investeringen (schematisch overzicht van grote werken aan de kerk die moeten gebeuren en waar consensus over is tussen gemeente en centraal kerkbestuur/kerkfabrieken)

Jaar	Werken aan de parochiekerk	Budget	Uitvoering
2026	Restauratie lagere dakvlakken en torenspits)	Toelage recent goedgekeurd	Nog te bepalen
Xxx			

2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Naast de kerk bevindt zich de pastorie en het gemeentehuis. In de omgeving van de kerk staat de lagere school, de gemeentebibliotheek en een woon- en zorgcentrum. De Lijn bedient het dorp.

2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- Kerk, staande in het centrum van de gemeenschap, is omgeven door een groene zone die op zomere dagen door fietsers en wandelaars, of andere passanten graag gebruikt wordt als picknickplaats
- de kerk wordt elk weekend gebruikt voor de zondagse liturgie vaak opgeluisterd door het Sint-Stefanuskoor.
- wordt gebruikt voor begrafenissen (ongeveer 12 per jaar), voor huwelijken en doopvieringen
- vieringen voor de plaatselijke school, bewegingen,...
- vieringen met vormelingen en activiteiten uit hun voorbereiding, zo ook voor de eerste- communie voorbereiding
- in samenwerking met gemeente en plaatselijke sociale culturele organisaties bij gelegenheid een tentoonstelling of concert; o.a. jaarlijks het kerstconcert.
- wekelijkse repetitie van het kerkkoor St.-Stefanus
- bij speciale gelegenheden bezinningsmomenten of vormingsmomenten.
- door de structuur van het gebouw is het niet haalbaar om andere medegebruikers te vinden (hoofdruimte met sacristie en berging).
- kerkgebouw staat altijd open voor culturele activiteiten die in het religieuze kader van het gebouw passen (concerten, toespraken, tentoonstellingen,...)

2.2. Sint Amandus & Sint Lucia in Markegem

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.2.1. Identificatie

Naam: Sint Amandus & Sint Luciakerk in Markegem

Geografische ligging

- Dentergemstraat zn in Markegem
- Provincie: West-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Brugge
- Dekenaat of Regio: Pastorale Eenheid Sint Jacob Tielt – Pittem – Dentergem
- Parochie: Sint Amandus & Sint Lucia

Eigenaar: gemeente Dentergem

Bescherming(en)/vastgesteld

- Niet-beschermd
- monument, OW000487, 19 april 1937, Bescherming van de toren.

Dimitri Stevens. Parochiekerk Sint-Amandus en Sint-Lucia , Markegem [deelgemeente in gemeente Dentergem - BE] (1103-). In: ODIS. Record last modified date: 19 augustus 2014. Available from World Wide Web: http://www.odis.be/lnk/OB_1649

Vragen, opmerkingen of suggesties? Contacteer info@odis.be.

2.2.2. Beschrijving

a) *Cultuurhistorische waarde*

Vroeggotische parochiekerk met achthoekige romaanse toren tussen koor en schip van de noordbeuk (toren beschermd bij K.B. van 19/04/1937). Georiënteerde tweebeukige kerk gelegen op de hoek van de Kouterweg met de Dentergemstraat.

Historiek

Een eerste vermelding van de kerk stamt uit 1103. Hierin herbevestigt Baldricus, bisschop van Doornik-Noyon, dat het altaar van Markegem toebehoort aan de door Sint-Amandus gestichte benedictijnenabdij Saint-Amand-les-Eaux in Noord-Frankrijk. In 1107 wordt dit

opnieuw bevestigd, ditmaal door paus Paschalis II. Deze abdij bezat een aaneengesloten blok landerijen ten oosten en ten westen van de kerk. In de 9de of 10de eeuw wordt dit blok opgesplitst in drie lenen. De kerk bevindt zich dan op het grondgebied van de dorpsheerlijkheid "Marckeghem ofte Ter Kercken". Aanvankelijk hoorde de parochie Markegem bij het bisdom Doornik-Noyon, vanaf 1272 bij het decanaat Roeselare en vanaf 1559 bij het decanaat Tielt.

Van de vroegste geschiedenis van de kerk bestaan geen geschreven bronnen. Vermoedelijk stond er in eerste instantie op dezelfde locatie een zaalkerkje in lokale grijsgroene veldsteen dat in het tweede kwart van de 13de eeuw vervangen werd door een éénbeukige kerk in orangerode baksteen. De huidige toren stamt uit deze bouwfase, maar werd later verhoogd. De toren bevond zich tussen koor en schip van de toenmalige kerk en had een vierkante plattegrond die via trompen overging in een achthoekige bovenbouw. Voordat hij verhoogd werd had de toren vier rondboogvormige galmgaten, telkens met een onderdorpel in witte natuursteen. In de loop van de 14de eeuw wordt deze kerk vergroot, vermoedelijk onder druk van de bevolkingstoename. De bestaande toren wordt verhoogd en er worden acht nieuwe galmgaten in aangebracht. De bestaande galmgaten werden dicht gemetseld. In dezelfde bouwfase wordt de zuidbeuk toegevoegd en de dakhelling van de noordbeuk verscherpt.

In 1566 plundert een groep beeldenstormers de kerk en in de daaropvolgende 80-jarige oorlog wordt de kerk verwoest. In 1612 of '13 wordt het koor hersteld, in 1625 wordt het hoogkoor door de inwoners van het dorp helemaal in orde gebracht en in 1627-'28 volgt de restauratie van het schip. De 17de eeuw is opnieuw een periode van plundering en bezetting door verschillende legers. In 1657 wordt de torenspits wellicht gewijzigd en in 1699 wordt de gehele kerk hersteld. Gedurende de laatste jaren van de 17de eeuw wordt de kerk meermaals geplunderd en zelfs door de bewoners van Markegem als opslagplaats gebruikt, nadat de ramen zijn dicht gemetseld. In 1763 wordt de torenspits geheel vernieuwd. In 1777 worden de drie meest westelijke traveeën van de noordbeuk herbouwd en voorzien van ramen met een korfboog. Met het oog op een mogelijke noordelijke uitbreiding, worden twee blauwe hardstenen pijlers aangebracht aan de binnenzijde van de noordmuur. In 1894 wordt een grondige restauratie en verbouwing van de kerk ondernomen naar ontwerp van de Roeselaarse architect Jules Soete. De plint in breuksteen wordt opnieuw gemetseld en afgeboord met blauwe hardsteen uit Soignies en Ecaussines. Het metselwerk wordt vernieuwd en de steunberen worden voorzien van nieuwe dekplaten in blauwe hardsteen. De kerk krijgt nieuwe spitsboogramen met gotische traceringsen in blauwe hardsteen. Aan de noordzijde wordt een uitbouw toegevoegd om de doopkapel in onder te brengen. Aan beide zijgevels worden goten aangebracht, het dakgebinte hersteld en met nieuwe leien bedekt. Ook het interieur wordt aangepakt. De vloer wordt bedekt met tegels uit Basècles. Portaal, doksaal en inkomdeur (in Russisch eikenhout) worden aangebracht en een spitsbooggewelf wordt uitgevoerd in Noord-Amerikaans dennenhout. In 1908 wordt in de noordbeuk een nieuw hoofdaltaar, gewijd aan Sint-Amandus, aangebracht. In 1937 wordt een ruimere sacristie gebouwd aan de zuidzijde van de kerk en wordt de zuidwestkant van de toren gerestaureerd. In 1962 wordt er aan de sacristie een bergplaats toegevoegd. In 1969-'70 volgt er opnieuw een opknappbeurt van de kerk en wordt het gebouw in het wit beschilderd. Het kerkhof verdwijnt in 1975, tijdens deze werken vindt men brokstukken van Romeinse dakpannen terug. De witte beschildering van de buitengevel verdwijnt na 1980. Vanaf 1982

worden de bestaande vensters systematisch vervangen door glas-in-loodinvullingen, naar ontwerp van de Bruggeling Dirk Slabbinck, uitgevoerd door zijn stadsgenoot Guy De Lodder. Het bronzen doopvont, van Duitse makelij, dateert uit 1990. In 1992 wordt de toren bekroond met een nieuwe haan.

Beschrijving

Exterieur. Tweebeukige georiënteerde kerk, gebouwd op een lichte verhevenheid in het landschap, aan het kruispunt van twee oeroude wegen: de huidige Dentergemstraat en de huidige Kouterweg. Omgeven door een kerkhof, omheind door een lage, bakstenen muur met arduinen dekplaat, aan de zuid- en aan de westzijde. Aan de oostzijde een vergelijkbare, hogere muur. Aan de zuidzijde en aan de westzijde, vóór de zuidbeuk, beplanting met struiken. Aan de noordzijde en aan de westzijde, vóór de noordbeuk, is het kerkhof met gras aangelegd. Een pad in grijze klinkers, voorzien van treden en hellingen voor rolstoelgebruikers, leidt naar het westportaal. Aan de westelijke wand van de zuidbeuk bevindt zich een kruisbeeld onder een baldakijn bedekt met leien.

De plattegrond ontvouwt een tweebeukige kerk met noordbeuk voorzien van achthoekige vieringtoren. De noordbeuk is iets breder dan de zuidbeuk. Beide beuken voorzien van een driezijdig afgesloten koor. Aan de eerste travee van de noordbeuk bevindt zich een driezijdig afgesloten uitbouw die de doopkapel herbergt. Ten zuiden van het koor bevindt zich de sacristie op één bouwlaag met rechthoekige plattegrond. Beide beuken telkens voorzien van zadeldak, aan de oostzijde driezijdig afgesloten, bedekt met natuurleien; achthoekige torenspits eveneens voorzien van natuurleien en bekroond met vergulde haan. Toren met vierkant grondvlak, via trompen overgaand in achthoekige bovenbouw, voorzien van acht rondboogvormige galmgaten met getrapte bakstenen omlijstingen. In de noord- en oostzijde van de toren bevinden zich onder de bestaande galmgaten, dichtgemetselde galmgaten van een oudere bouwfase. Opgaand metselwerk uitgevoerd in bruinrode baksteen met oudere gedeelten (de toren en de noordoostelijke hoek van het schip) in orangerode baksteen. In de hoek tussen de toren en het schip aan de noordzijde bevindt zich nog een restant grijsgroene veldsteen die afkomstig zou kunnen zijn van de eerste zaalkerk. Spitsboogvormige muuropeningen met getrapte bakstenen omlijstingen, voorzien van maaswerk in gotische stijl, uitgevoerd in arduin en recente glas-in-loodinvulling, beschermd door buitenbeglazing. Sacristie voorzien van korfboogvormige muuropeningen met doorlopende druiplijst in baksteen. Invulling met zesvlakkige houten ramen, aan buitenzijde beschermd aan de hand van ijzeren dievenstaven. Westportaal in noordbeuk voorzien van tudorboogvormige getrapte bakstenen omlijsting met arduinen druiplijst. Rondom is het gebouw voorzien van een dubbele overhoekse muizentandfries in baksteen, behalve aan de sacristie en aan de noordwand ter hoogte van de toren. Versneden steunberen met arduinen afdekplaten. Sokkel uitgevoerd in breuksteen, afgeboord met arduinen dekplaat.

Interieur. Vloer uitgevoerd in vierkante tegels in zwarte natuursteen uit Basècles, met links en rechts van het huidige altaar, tegen de zuidwand, een quincunx van tegels in gepolijste witte natuursteen. Muren bepleisterd en voorzien van een kunststoffen lambrisering in eikimitatie. De scheiding tussen de twee beuken wordt gevormd door drie ronde zuilen in witte natuursteen met achthoekige basementen en voorzien van achthoekige gotische kapitelen met bladwerk. In de noordwand bevinden zich twee in de muur ingebouwde ronde

zuilen in blauwe hardsteen met achthoekige basementen en Dorische kapitelen, die dateren van de verbouwing van 1777. Het spitsongewelf dateert van 1894 en is uitgevoerd in Noord-Amerikaans dennenhout. Ter hoogte van de toren in de noordbeuk en op gelijke hoogte in de zuidbeuk, neemt het plafond de vorm aan van een vlak uitgewerkte emanatie van een kruisribgewelf met centrale rozet, eveneens uitgevoerd in Noord-Amerikaans dennenhout. De ramen zijn ingevuld met zowel figuratieve als non-figuratieve glas-in-loodpanelen, daterend van het einde van de 20ste eeuw.

In de westgevel, ten zuiden van het inkomportaal, zijn twee grafstenen in de muur ingemetseld. Een eerste is ruitvormig en verwijst naar de dood van griffier-ontvanger Joannes Minne (1660-1729) en zijn tweede vrouw Maria Vanden Heede (+ 1745). Een tweede steen, links van de eerste, is een rechthoekige witte steen met gebeitelde calvarie. Deze grafsteen verwijst naar de dood van Joos Vanden Heede (+ 1535) en zijn vrouw Joozynie (+1544).

Mobilair. Noordelijk hoofdaltaar, neogotisch, toegewijd aan de Heilige Amandus, in hout, van Alfons Van Overbeke uit Oostrozebeke (1908), beschilderd in witte marmerimitatie, met zuiltjes met vergulde knoppenkapitelen. Drie vergulde figuratieve panelen in vierpassen, voorstellend de toonbroden, een pelikaan en de ark des verbonds met twee cherubijnen. Zuidelijk hoofdaltaar, neoclassicistisch, toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw, witbeschilderd met onderaan ruime nis met beeld van Christus in het graf. Biechtstoel, neogotisch, in hout, tegen westelijke wand van zuidbeuk. Centraal spitse hoefijzerboog; versiering met briefpanelen. Biechtstoel, in hout, tegen noordwand (1955).

- ARCHIEF R-O WEST-VLAANDEREN – ONROEREND ERFGOED, DW/000008.
- HOLLEVOET F., De parochiekerken van Dentergem en Markegem, Brochure Open Monumentendag 1992, Lichtervelde, 1992.
- HOLLEVOET F., Gerardus Van Doorselaer, pastor-retor in Markegem (1697-1721) of de gesel van de abt, in Jaarboek van de Geschied- en heemkundige kring De Gaverstreke 18, 1990, p. 67-122.
- HOLLEVOET F., Markegem, Het vermaakelijk dorp, Tielt, 1996.
- Kerken in West-Vlaanderen, deel 1, parochiekerken decanaten Izegem, Lichtervelde, Roeselare, Staden, Tielt, Torhout, Roeselare, 1991, p. 110-111.
- VERSCHRAEGEN H., Fotorepertorium van het meubilair van de Belgische bedehuizen, provincie West-Vlaanderen, kanton Oostrozebeke, Brussel, 1977, p. 19.

Bron: Van Vlaenderen P. & Vranckx M. 2007: Inventaris van het bouwkundig erfgoed, Provincie West-Vlaanderen, Gemeente Dentergem, Deelgemeenten Markegem, Oeselgem en Wakken, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen WVL32, (onuitgegeven werkdocumenten).

Auteurs: Van Vlaenderen, Patricia & Vranckx, Martien

Datum tekst: 2007

b) *Gebouw en architecturale mogelijkheden*

Grondplan

Het gebouw is goed toegankelijk, naast de treden zijn er helende vlakken aangebracht. Het bestaat uit een hoofdruimte die in gebruik is voor de katholieke eredienst en enkele zijruimten die dienst doen als sacristie en berging. De kerk vormt een dubbele ruimte waar delen van het schip mogelijk kunnen afgescheiden worden, maar dienen een geheel te vormen voor grote activiteiten (liturgische en profaan). Naast de sacristie is nog een kleine multifunctionele ruimte voorzien.

Oppervlakte

Opbouw (optioneel)

- type gebouw:
- Aantal en soort bijruimtes:
- bespreek de opdeelbaarheid en uitbreidingsmogelijkheden van het gebouw:

Voorzieningen

Sanitair	
Verwarming	
Verlichting	
Keukenvoorzieningen	
Audiosysteem	
Beeldscherm(en)	
Rolstoeltoegankelijkheid	
Diefstal- en brandbeveiliging	
Bliksembeveiliging	
Gsm-operatoren	

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel)

Zonnepanelen (en batterijen)	
Regenwateropvang	
Dakisolatie	

Groendak	
Warmtepomp	
Warmtenet	
Windenergie	
Aquathermie	

Biodiversiteit (optioneel als er geen dieren aanwezig zijn)

- Vleermuizen aanwezig?
- Aanwezigheid van kerkuilen.
- Aanwezige vliegopeningen?
- Aanvliegroutes?

Bouwfysische toestand

Rapport Monumentenwacht

De kerk bestaat uit twee beuken met een dubbel dak. De dakgoot tussen de twee daken blijkt een probleem, vooral door duiven.

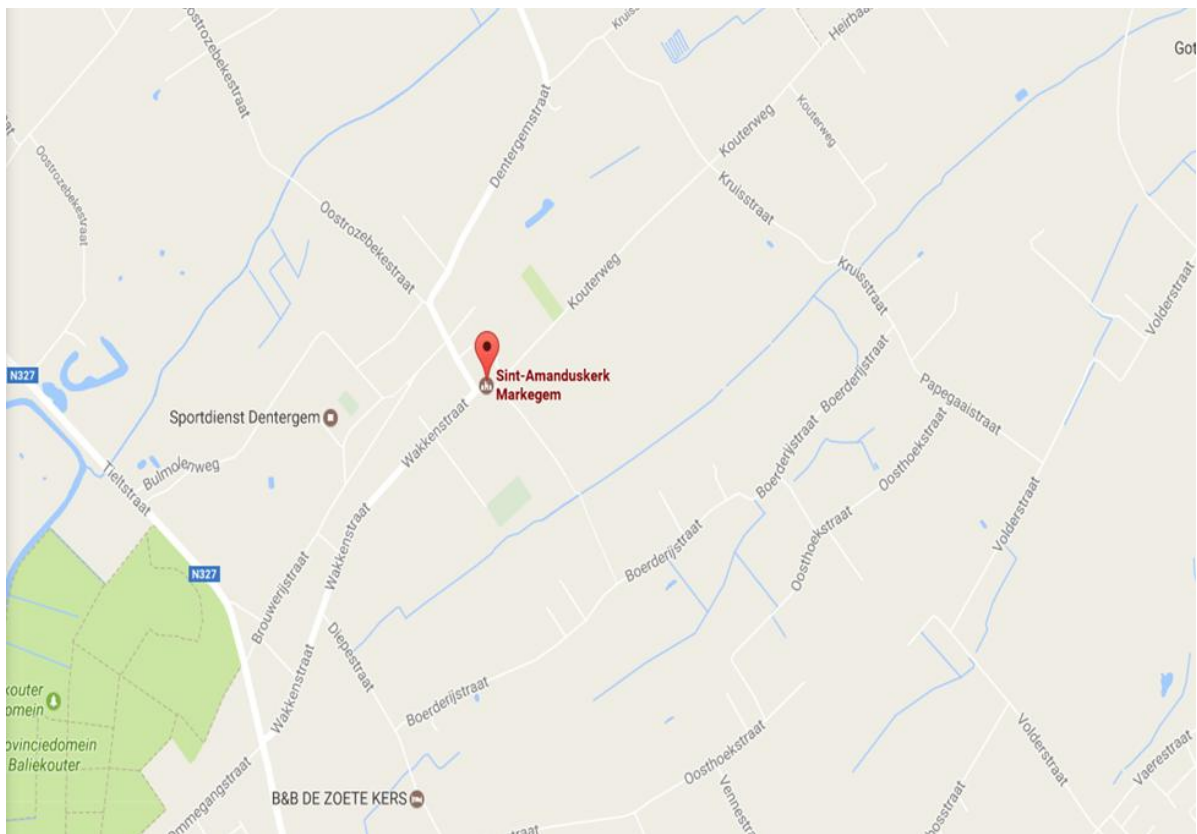
De muren en daken zijn in goede staat. De elektriciteit voldoet aan alle normen en de verwarming werd vernieuwd.

De zijruimten werden in de voorbije jaren onderhanden genomen en in orde gebracht.

De ruimte voor de eredienst werd herschilderd maar er blijft een probleem met zouten in de muren.

2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

In de omgeving van de kerk bevindt zich de lagere school. De Lijn bedient het dorp.

2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- kerk staat in het centrum van de gemeenschap en is een bescheiden maar duidelijk oriëntatiepunt
- wordt gebruikt voor begrafenissen (ongeveer 5 per jaar), voor huwelijken en doopvieringen
- vieringen voor de plaatselijke school, bewegingen,...
- kerk is dagelijks open voor persoonlijk gebed en/of een kaarsje
- vieringen met vormelingen en activiteiten uit hun voorbereiding, zo ook voor de eerste communie voorbereiding
- in samenwerking met gemeente of plaatselijke organisaties bij gelegenheid een tentoonstelling of concert.
- maandelijks een gebedsmoment, voorgedaan door de plaatselijk pastorale groep, met heel wat intentie.
- bij speciale gelegenheden bezinningsmomenten of vormingsmomenten.

- door de structuur van het gebouw is het niet aangewezen om andere medegebruikers te vinden (hoofdruimte met sacristie en berging).
- kerkgebouw staat altijd open voor culturele activiteiten die in het religieuze kader van het gebouw passen (concerten, toespraken, tentoonstellingen,...)

2.3. Sint Martinus in Oeselgem

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.3.1. Identificatie

Naam: Sint Martinuskerk in Oeselgem

Geografische ligging

- Kerkplein zn in Oeselgem
- Provincie: West-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Brugge
- Dekenaat of Regio: Pastorale Eenheid Sint Jacob Tielt – Pittem – Dentergem
- Parochie: Sint Martinus

Eigenaar: gemeente Dentergem

Bescherming(en)/vastgesteld

- niet beschermd (wel deel van een historische site)

Dimitri Stevens. Parochiekerk Sint-Martinus, Oeselgem [deelgemeente in gemeente Dentergem - BE] (1720-). In: ODIS. Record last modified date: 12 augustus 2014. Available from World Wide Web: http://www.odis.be/lnk/OB_1670

Vragen, opmerkingen of suggesties? Contacteer info@odis.be.

2.3.2. Beschrijving

a) *Cultuurhistorische waarde*

Beschrijving

Kerkplein z.nr. H. Martinuskerk. Parochiekerk gelegen langs oude arm van de Leie met bijhorend kerkhof, omgeven door een bakstenen kerkhofmuur met smeedijzeren hekwerk. Georiënteerde driebeukige kerk, aan drie zijden omgeven door een rechthoekig kerkhof. In het westen, noorden en oosten is het kerkhof omgeven door smeedijzeren hek op bakstenen muurtjes, met dekstenen in Doornikse kalksteen, en gevat tussen bakstenen pijlers met arduinen dekstenen; het geheel op een arduinen plint. Aan de zuidzijde is het kerkhof afgesloten door een hogere bakstenen muur, vermoedelijk in de jaren 1980 opgetrokken. Stenen kruisen en grafmonumenten vnl. van plaatselijke bekende families en vooraanstaanden. Ten noorden, ten oosten en ten zuiden van kerk: drie identieke pijlerkapellen in neogotische stijl, verschillende fasen in het lijden van de H. Apollonia voorstellend (baksteenbouw op plint in baksteen met versnijding in arduin; tevens gebruik van arduin voor schouderstukken, onderdorpel en sluitsteen van beeldnis, kruis op geveltop

en afdekking van tuitgevel; bedaking in leisteen). Elke kapel voorzien van bas-reliëf (plaster?) achter glas met onderschrift uitgevoerd door "G. V.D. MOORTELE" (cf. opschrift noordelijke kapel). In de zuidoostelijk hoek van het kerkhof bevindt zich een kapel gewijd aan O.-L.-V. van Halle (cf. Brugstraat). Binnen de kerkhofmuur bevindt zich een gedenksteen voor de oorlogsslachtoffers, gevallen op 28 Mei 1940. Brede rechthoekige wand uit hardsteen met vierkante pilasters. Middendeel bovenaan rond met vlakke uiteinden, zijdelen schuin aflopen en begrensd door hardstenen paaltjes. Bovenaan betonnen kruis met hoofd van Christus. Rechthoekige natuurstenen tekstplaat.

Historiek.

Mogelijk is de oorsprong van de Oeselgemse parochie terug te leiden tot het einde van de Karolingische tijd. In die periode worden veel parochies gesticht door de Sint-Bertinus en Sint-Baafsabdij op grondgebied van het huidige bisdom Brugge. Mogelijkerwijs vindt de parochie haar oorsprong in een koninklijk domein aan de Leie (cf. Sint Martinus als patroonheilige). De parochie van Oeselgem komt voor het eerst voor in de prebendenregisters van 1362. De parochiekerk en de pastoor worden voor het eerst uitdrukkelijk vermeld in 1455. De huidige kerk dateert uit de eerste helft van de 18de eeuw. Tot dan stond er op dezelfde locatie een driebeukige gotische kerk met een vieringtoren. In 1692 was deze bestaande kerk in slechte staat, wat verergerde door de Spaanse successieoorlog en de Negenjarige oorlog. In 1695 wordt de kerk beroofd van al haar kerkschatten. In 1699 dringt men aan op reparatie van de kerk en in 1707 wordt een plan opgesteld waarbij de drie beuken onder één dak gebracht worden in het gedeelte ten westen van de vieringtoren. Het gedeelte ten oosten van de toren wordt ongemoeid gelaten. Dit plan wordt echter nooit uitgevoerd.

In 1720 wordt onder pastoor Petrus Jaille de gotische kerk vervangen door een nieuwe kerk, die op 20 oktober van hetzelfde jaar gewijd wordt door de Gentse bisschop P.E. Van der Noot. De oude kerk wordt niet volledig afgebroken: de toren blijft overeind, samen met een aantal stukken muur en gerecupereerde pijlers. De vieringtoren wordt in de nieuwe kerk een geveltoren. De twee meest westelijke traveeën van de oude kerk worden afgebroken, en de kerk wordt in het oosten verlengd met twee traveeën. De drie beuken blijven behouden, maar worden onder één dak gebracht.

In 1810 wordt een nieuw altaar geplaatst in empirestijl ter vervanging van het oude, vernielde altaar. Het exterieur van de kerk blijft onveranderd tot 1847. In dat jaar wordt de gotische toren afgebroken en de kerk naar het westen toe uitgebreid met twee traveeën. Een nieuwe toren en doopkapel worden opgericht in neogotische stijl. Binnenin wordt de rococostijl behouden: de eikenhouten lambrisering wordt doorgetrokken in de nieuwe traveeën.

Vlak voor de Eerste Wereldoorlog wordt de huidige kerkhofmuur opgericht ter vervanging van een oudere muur en haag. In het noorden, westen en oosten gaat het om een lage, bakstenen muur met smeedijzeren hekwerk. Aan de zuidzijde wordt, met het oog op de periodieke overstromingen van de Leie, een hoge bakstenen muur opgericht (thans verdwenen).

In 1918 loopt de kerk ernstige beschadigingen op bij de gevechten aan de Leie: obussen boren grote gaten in dak, toren en muren; glasramen vernield ten gevolge van dynamitieren van nabijgelegen brug over Leie; schade aan orgel, lambrisering en zij-altaren. Herstellingen worden uitgevoerd door aannemer Albéric Vande Kerckhove uit Ingelmunster, onder leiding van architect Henri Vanden Broucke. De vensteropeningen worden in 1919 door de

gebroeders Canton uit Gent ingevuld met gewoon glas, dat later vervangen zal worden door kathedraalglas. In het koor worden twee gekleurde glasramen (HH. Martinus en Apollonia) en twee glasramen, uitgevoerd in grisaille, geplaatst. De toren wordt hersteld, evenals de bedaking, die voorzien wordt van uilegaten voor de verluchting. In 1921 is het exterieur hersteld.

Herstellingen aan het interieur worden uitgevoerd door aannemer Jozef Wallaert uit Wakken. In 1923 wordt de lambrisering hersteld door beeldhouwer G. Delafontaine uit Wakken: de lambrisering tegen de zuidwand is in dergelijke mate beschadigd dat ze volledig vernieuwd wordt. In 1940 wordt de kerk opnieuw zwaar beschadigd bij gevechten aan de Leie. Bij de herstelling van het hoofdaltaar wordt het hout vervangen door marmer.

Beschrijving.

Exterieur. De plattegrond ontvouwt: één middenbeuk en twee zijbeuken van vijf traveeën. Koor van één rechte travee met driezijdige afsluiting aan beide zijden geflankeerd door een sacristie.

Baksteenbouw verfraaid door het gebruik van natuursteen voor plint. Leien bedaking voorzien van uilengaten ca. 1918. Vierkante westtoren bekroond met ingesnoerde naaldspits. Westgevel en toren in neogotische stijl (cf. gebruik van spitsboog voor portaal, vensteropeningen, galmgaten en beeldnis boven inkomportaal). Gebruik van arduin in westgevel voor dekstenen van steunberen en schouderstukken. Gebruik van witte natuursteen voor sluitstenen van muuropeningen. Portaalomlijsting witbeschilderd met dubbele houten deur met sierlijk smeedwerk. Boven het portaal beeldnis met beeld van H. Rochus achter glas met sluitsteen met datering westgevel "1847". Toren voorzien van kroonlijst onder dakrand. Links van portaal beeldnis met beeld van gekruisigde Christus tegen gecementeerde achtergrond. Zowel oost- als westgevel voorzien van tuitgevel met arduinen afdekplaat. Koor onder afgescheiden bedaking met ijzeren kruis op nok. Segmentboogvormige muuropeningen met gecementeerde omlijstingen voorzien van oren en neuten met imitatievoegen. Onderdorpels en bovendorpels doorgetrokken door gecementeerde banden.

Interieur. Bepoeterd en witbeschilderd interieur in rococostijl. Middenbeuk overspannen door een tongewelf met gordelbogen, versierd met cassetten met figuratieve voorstellingen. Tussen de gordelbogen is het gewelf voorzien van panelen met lijstwerk in rococostijl. Scheibogen met rondboogvorm, eveneens voorzien van cassetten met figuratieve voorstellingen en ondersteund door ronde zuilen op achthoekige, arduinen basementen, met teerlingkapiteel voorzien van vierkante rozetten. Beide zijbeuken eveneens voorzien van tongewelven voorzien van gordelbogen en panelen in rococostijl. De kerk is gedateerd door gebeitelde en witgeschilderde opschriften in de basementen van twee zuilen: "ANNO" en "1720". Opmerkelijke eikenhouten lambrisering met pilasters met Corinthische kapitelen en panelen met sluitstenen in de vorm van rocailles. Zowel aan de noord- als aan de zuidzijde van het schip bevinden zich, aansluitend met de lambrisering, een biechtstoel in dezelfde stijl. De doopkapel bevindt zich aan de zuidzijde van de kerk. Het marmeren doopvont dateert uit 1847. Het smeedijzeren hek in rococostijl dat de doopkapel afsluit, dateert uit de eerste helft van de 20ste eeuw en is vervaardigd door Edmond Plettinck uit Tielt, naar een tekening van Delafontaine. Op het doksaal bevindt zich een orgel met orgelkast in

rococostijl, naar verluidt vroeger gedateerd a.h.v. chronogram "LooV goD gheel Wel Met 't orgelSpel" (1765) en van de hand van Pieter en Jan De Rijckere uit Kortrijk.

Mobilair.

- Zijaltaar, zuid. Portiekaltaar gewijd aan de H. Martinus van Tours en de H. Apollonia, midden 18de eeuw, hout met marmerschildering.
- Zijaltaar, noord. Portiekaltaar, toegewijd aan O.-L.-Vrouw, midden 18de eeuw, hout met marmerschildering.
- Hoofdaltaar in Empirestijl uit het begin van de 19de eeuw, uit marmer en gemarmerd hout.
- Biechtstoel (noord) uit het tweede kwart van de 18de eeuw, uitgevoerd in eik, met cartouche met afbeelding van Maria Magdalena boven middenvak.
- Biechtstoel (zuid) uit het tweede kwart van de 18de eeuw, uitgevoerd in eik, met cartouche van Petrus boven middenvak.

BOSSU J., De pastoors van Oeselgem, in De Roede van Tielt, jg. 23, 1992, nr. 3, p. 112-113.

BOSSU J., Herstelling van Oeselgems kerk na de oorlog 1914 – 1918, in De Roede van Tielt, jg. 21, 1990, nr. 3, p. 162-179.

BOSSU J., Petrus Jaille, pastoor van Oeselgem (1692-1728), kerkbouwer en jansenist, in De Roede van Tielt, jg. 20, 1989, nr. 2, p. 46-100.

JACOBS M., Zij die vielen als helden...Inventaris van de oorlogsgedenktekens van de twee wereldoorlogen in West-Vlaanderen, Deel 2, Brugge 1996, p. 282-283.

Kerken in West-Vlaanderen, deel 1, parochiekerken decanaten Izegem, Lichtervelde, Roeselare, Staden, Tielt, Torhout, Roeselare, 1991, p. 111-113.

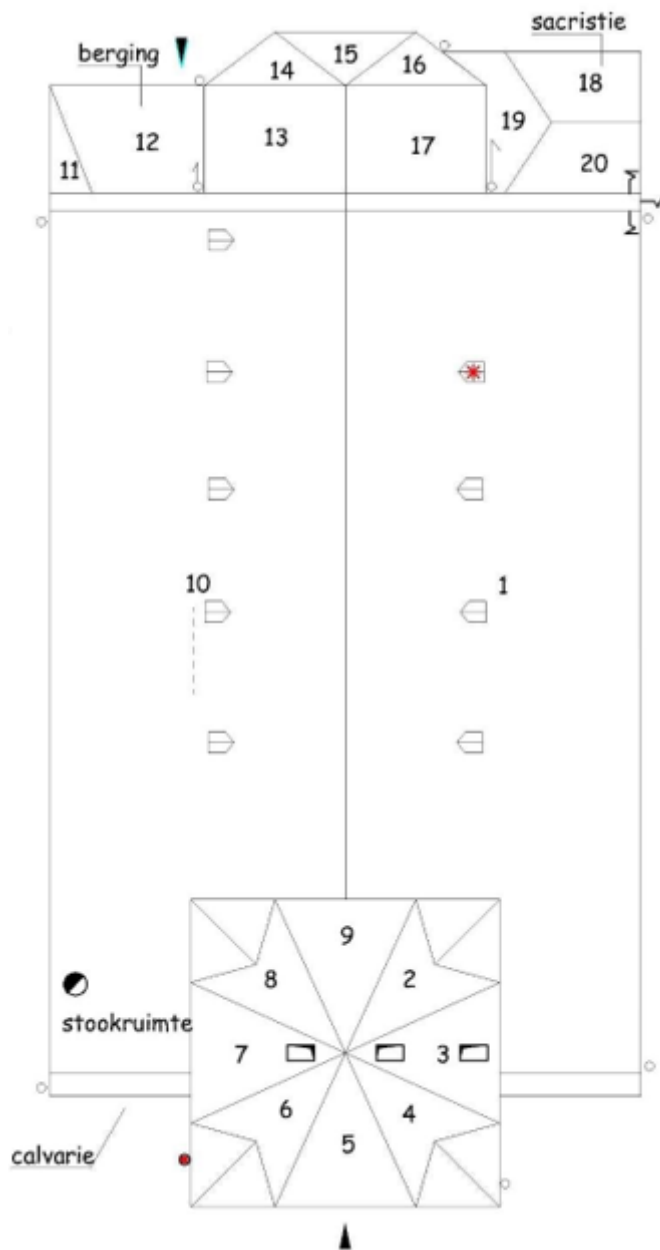
VERSCHRAEGEN H., Fotorepertorium van het meubilair van de Belgische bedehuizen, provincie West-Vlaanderen, kanton Oostrozebeke, Brussel, 1977, p. 24-25.

Bron: Van Vlaenderen P. & Vranckx M. 2007: Inventaris van het bouwkundig erfgoed, Provincie West-Vlaanderen, Gemeente Dentergem, Deelgemeenten Markegem, Oeselgem en Wakken, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen WVL32, (onuitgegeven werkdocumenten).

Auteurs: Van Vlaenderen, Patricia & Vranckx, Martien

b) Gebouw en architecturale mogelijkheden

Grondplan

Het gebouw is goed toegankelijk. Het bestaat uit een hoofdruimte die in gebruik is voor de katholieke eredienst en enkele zijruimten die dienst doen als sacristie en berging. De kerk vormt een grote ruimte waar koor en schip mogelijk kunnen afgescheiden worden.

Middenschip en zijbeuken zouden in theorie kunnen opgedeeld worden, maar dienen een geheel te vormen voor grote activiteiten (liturgische en profaan). Naast de sacristie is nog een kleine multifunctionele ruimte voorzien naast het hoofdaltaar.

Oppervlakte

462 m²

13,4 m totale breedte – middenbeuk 4,8 m – zijbeuk 3,7 m

Lengte kerk 22,5 m + koor 5,25 m

Aantal zitplaatsen: 240

Opbouw (optioneel)

- type gebouw: zaalkerk
- Aantal en soort bijruimtes:
sacristie en 1 berging (vroeger 2° sacristie)
 berging (chauffage) en doopkapel
 portaal met 1 toilet
- bespreek de opdeelbaarheid en uitbreidingsmogelijkheden van het gebouw
Niet mogelijk. Er is een kerkhof errond.
De houten lambrisering is van historische waarde

Voorzieningen

- Vul onderstaande tabel in met de huidige aanwezige voorzieningen in het kerkgebouw:

Sanitair	Aanwezig: ja Hoeveel 1 Waar in het portaal aan de linkerkant.
Verwarming	Soort: Aardgas Warmtebron: Aardgas Ouderdom: 2008 Gekeurd: Ja
Verlichting	LED: neen Halogeen: ja
Keukenvoorzieningen	Neen, niets voorzien
Audiosysteem	Ja en het werkt voldoende
Beeldscherm(en)	Ja, 2 stuks
Rolstoeltoegankelijkheid	Ja maar niet aan het koorgedeelte
Diefstal- en brandbeveiliging	Brandalarm is aanwezig Diefstal niet (geen camera's)
Bliksembeveiliging	Ja
Gsm-operatoren	1 Proximus Tweede aan het bespreken (Telenet en DIGI)

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel)

- Beschrijf de gebeurde ingrepen of eventuele toekomstige kansen m.b.t. duurzaamheid per onderdeel in onderstaande tabel

Zonnepanelen (en batterijen)	neen
Regenwateropvang	Neen
Dakisolatie	Dun op de koepel. Anders niet
Groendak	Neen
Warmtepomp	neen
Warmtenet	Neen
Windenergie	Neen
Aquathermie	neen

Biodiversiteit (optioneel als er geen dieren aanwezig zijn)

- Vleermuizen aanwezig? Neen
- Aanwezigheid andere dieren? Uilennestbak ism Kerkuilengroep van Tielt
- Aanwezige vliegopeningen? 1 voor de uilen
- Aanvliegroutes? Westen

Bouwfysische toestand

- Samenvatting rapport Monumentenwacht

OVERZICHT VAN DE EENMALIGE WERKEN

S = een snelle, grondige ingreep dringt zich op.

M = plaatselijke gebreken werden vastgesteld. Zij moeten tijdig hersteld worden.

R = de onvolkomenheden zijn nog niet acuut, maar binnenkort is een ingreep gewenst.

Artikel	Verkort advies	BI N N E N K	JA A R 1- 3	JA A R 3- 6	6 JA A R >
	Bij digitaal gebruik van dit rapport kan men door het indrukken van de onderlijnde artikelnummers en inhoudsopgavenummers rechtstreeks doorschakelen naar het desbetreffende artikel (=hyperlinks).				
2.1.a.	De afgewaaide koperen nok van één van de zuidelijke dakkapellen van het schip terug plaatsen.	M			
2.3.a.	Een degelijke sluiting plaatsen op het bovenste luik van de torenspits.	S			
11.4.a.	De leien, het zink en de bakgoten van de Heilige Apolloniakapel vernieuwen.	M			

6.2.1.a.	De onderzijden van de lambriserings behandelen tegen de grote klopkever. De losgekomen kroonlijst van de lambrisering in het koor herbevestigen.	M			
6.2.3.a.	De beschadigde linoleum op het doksaal verwijderen en vervangen. Het afgesleten tapijt voor het hoofdaltaar in het koor verwijderen.	M			
7.3.2.a.	De defecte torenverlichting aan de voet van de torenspits in orde stellen.	R			
5.1.a.	Het uitgeloopte voegwerk op de oostelijke topgevel van dak [1] hernemen met een aangepaste voegmortel.		R		
11.2.a.	Het gebarsten en uitgeloopte metselwerk van de pijlers van de omheiningsmuren herstellen met een aangepaste voegmortel.		M		

OVERZICHT VAN DE WEERKERENDE WERKEN

Artikel	Verkort advies Bij digitaal gebruik van dit rapport kan men door het indrukken van de onderliggende artikelnummers en inhoudsopgavenummers rechtstreeks doorschakelen naar het desbetreffende artikel (=hyperlinks).	BI N N E N K	JA A RL IJ KS	JA A RL IJ KS	2-	JA A RL IJ KS	6-
3.2.a./ 3.3.a.	De verstopte afvoer en riolering van de toren ontstoppen en vrijmaken.	•					
3.2.a.	Ontroesten en schilderen van de gietijzeren standvinken onderaan de afvoeren.	•				•	
	Regelmatig, minstens 2x per jaar, de goten en de platte daken reinigen en de afvoeren en ontvangers nazien op verstoppingen.		2X				
2.1.a./ 5.10.a.	De fronten van de dakkapellen van het schip schilderen. De afwerkklagen op de inkompoorten en de toegangsdeur opfrissen.	•				•	
10.2.2.a.	De sterk bestofte en bevulde torenspits reinigen.	•					

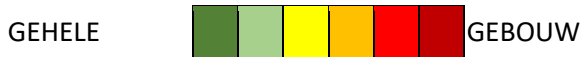
OVERZICHT VAN DE REGULIERE KEURINGEN/NAZICH

EN

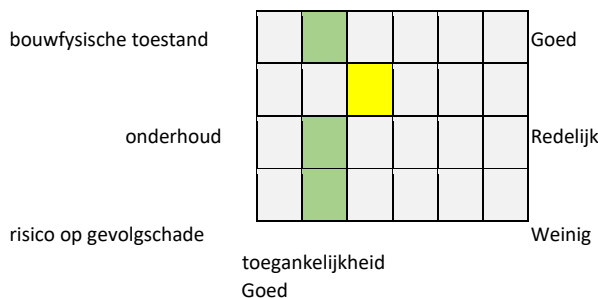
9.1.	De brandblusapparaten en rookdetectieapparatuur laten keuren.		•		
	De anti-inbraak- en diefstalinstallatie laten keuren.		•		
2.4.	Bij GAS: De schouw van de stookinstallatie laten reinigen, bij voorkeur samen met het onderhoud van de verwarmingsinstallatie.			•	

8.1.	De verwarmingsinstallatie laten nazien door een onderhoudstechnicus.			●	
7.2.1./ 7.2.2.	De klokkeninstallatie en torenuurwerken laten nazien door een gespecialiseerde firma.			●	

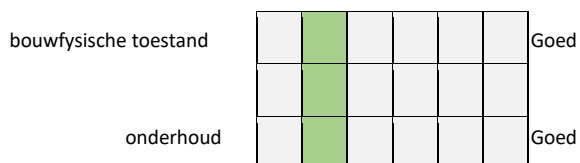
De conditie van het erfgoed wordt voor het hele gebouw weergegeven op een 6-delige kleurschaal:

bouwfysische toestand	Uitstekend – Goed – Redelijk – Matig – Slecht – Zeer slecht Dit is de conclusie van de huidige bewaringstoestand van alle geïnspecteerde onderdelen per rubriek. Het is een globale inschatting van de materiële staat van het erfgoed op het moment van de inspectie.
onderhoud	Uitstekend – Goed – Redelijk – Matig – Slecht – Zeer slecht Deze waarde is een inschatting van het uitgevoerde onderhoud en de manier waarop onderhoud, problemen en risico's worden opgevolgd. Worden daken en goten regelmatig schoongemaakt? Wordt snel ingegrepen als er een probleem is? Is er iemand verantwoordelijk voor het beheer die er regelmatig (vb. wekelijks) passeert en oog heeft voor problemen?
risico's op gevolgschade	Geen – Weinig – Redelijk – Aanzienlijk – Hoog – Acut Deze schaal geeft in welke mate er gevaar bestaat voor een versnelde materiële verwerking of verlies van erfgoedwaarde als de beheerder niet tijdig ingrijpt. Het kan gaan om allerlei mogelijke risico's, zoals ogenschijnlijk kleine problemen die voor ernstige gevolgschade kunnen zorgen, een verkeerd gebruik of beheer, verhoogd risico's op calamiteiten, slechte klimatologische omstandigheden voor zeldzame onderdelen met een hoge historische waarde.
toegankelijkheid	Uitstekend – Goed – Redelijk – Matig – Slecht – Zeer slecht Deze score geeft aan hoe vlot het gebouw of erfgoedobject toegankelijk is voor onderhoud en kleine herstellingen. Zijn er voorzieningen aanwezig om daken en goten veilig te betreden zoals genormeerde ankerpunten en ladderhaken, (neerklapbare) borstweringen...? Zijn trappen en ladders veilig? ...

DAK

risico op gevolgschade Weinig

DAKWATERAFVOER

bouwfysische toestand									Goed
onderhoud									Redelijk

risico op gevolgschade Redelijk
toelichting Verstopte afvoer/ riolering toren.

KAPCONSTRUCTIE EN ZOLDER

bouwfysische toestand Goed

onderhoud Goed

risico op
gevolgschade
Weinig

DRAAGSTRUCTUUR EN OVERSPANNING

bouwfysische toestand Goed

onderhoud Goed

risico op gevolgschade Weinig

SCHRIJNWERK EN BEGLAZING

bouwfysische

toelichting Schraal en afgebladderd verwerk.

toestand Goed

onderhoud Redelijk

risico op gevolgschade Weinig

AFWERKING EN INRICHTING

	bouwfysische					
toestand Goed						
onderhoud						Goed

risico op gevolgschade Weinig

- Uitgevoerde restauratiewerken + jaar: 2008-2009
- Laatste inspectieverslag: 2024
- Monumentwacht doet de inspectie : ja
- Geen urgente problemen
- Nog geen recente renovaties gedaan

2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Naast de kerk bevindt zich een fietsroute. In de omgeving van de kerk staat de lagere school, het leieheem, chirolokaal en het lokaal van de muziekvereniging. Er is een ruime parking naast de kerk. De Lijn bedient het dorp.

2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- kerk staat in het centrum van de deelgemeente en is omgeven door de begraafplaats
 - vieringen bij gelegenheid (feesten...) opgeluisterd door de plaatselijke harmonie
 - wordt gebruikt voor begrafenissen (ongeveer 10 per jaar), voor huwelijken en doopvieringen
 - vieringen voor de plaatselijke school, bewegingen,...
 - vieringen met vormelingen en activiteiten uit hun voorbereiding, zo ook voor de eerste communie voorbereiding
 - in samenwerking met gemeente of plaatselijke organisaties bij gelegenheid een tentoonstelling of concert.
 - jaarlijks concert van de harmonie
 - bij speciale gelegenheden bezinningsmomenten of vormingsmomenten.
-
- in de kerk is een GSM - operator actief.
 - door de structuur van het gebouw is het niet aangewezen om andere medegebruikers te vinden (hoofdruimte met sacristie en berging).
 - kerkgebouw staat altijd open voor culturele activiteiten die in het religieuze kader van het gebouw passen (concerten, toespraken, tentoonstellingen,...)

2.4. Sint Petrus & Sint Katharina in Wakken

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.4.1. Identificatie

Naam: Sint Petrus & Sint Katharinakerk in Wakken

Geografische ligging

- Wapenplaats zn, Dentergem)
- Provincie: West-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Brugge
- Dekenaat of Regio: Pastorale Eenheid Sint Jacob Tielt – Pittem - Dentergem
- Parochie: Sint Petrus & Sint Katharina

Eigenaar: gemeente Dentergem

Bescherming(en)/vastgesteld

- Vastgesteld bouwkundig erfgoed op de Inventaris Onroerend Erfgoed Vlaanderen
- monument; OW000813, 14 januari 1998
- niet beschermd: OW000822, 14 januari 1998 (Ligt in een beschermd dorpsgezicht (kasteeldreef + Mandelstraat + Wapenplaats: dorpskom).<https://inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/11857>

2.4.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Beknopte karakterisering
Typologie: parochiekerken
Stijl: laatclassicistisch
Datering: eind 18de eeuw

Betrokken personen
Architect Colin (Ontwerper)

Beschrijving

Laatclassicistische parochiekerk, gebouwd in 1790-1794 naar ontwerp van architect Colin, ter vervanging van een romaanse kerk met achtzijdige toren op dezelfde locatie. Niet-georiënteerde kerk, waarvan het portaal in de as van de tegenoverliggende Kasteeldreef en kasteel ligt. Aan drie zijden omringd door het kerkhof, achteraan met uitzicht op de Mandelvallei. Gelegen aan de zuidoostelijke hoek van het driehoekige dorpsplein, aan de hoofdweg richting Tielt enerzijds en richting Deinze anderzijds. Het kerk is opgenomen binnen het beschermde dorpsgezicht van Wakken, en is beschermd als monument bij M.B. van 14/01/1998.

Historiek

Een eerste vermelding van de parochie "Wacken", daterend uit 791, is terug te vinden in de Sint-Pietersabdij te Gent. Rond 850 wordt er gewag gemaakt van de schenking van onder meer een kerk, gelegen in Wakken, aan de Sint-Pietersabdij, door een zekere Gontbertus en zijn vrouw Thiadwara. Bij het ontstaan van de parochie, behoort Wakken tot het bisdom Noyon-Doornik, na opsplitsing van het bisdom in 1146, komt Wakken onder beheer van Doornik. Door een verdere onderverdeling van het bisdom, in het begin van de 13de eeuw, valt Wakken onder de bevoegdheid van de dekenij Roeselare, behorende tot het aartsdiakonaat Gent. Vanaf 1559 wordt dit het bisdom Gent, dekenij Tielt, en vanaf 1803, bisdom Brugge.

De oudste kerk op deze locatie is een merkwaardige, georiënteerde romaanse kerk, met achtkantige toren, te zien op een gravure uit Sanderus' Flandria Illustrata (1641-1644). Deze kerk doorstaat de woelige 17de eeuw niet zonder kleerscheuren. In 1690 is er sprake van de verwoesting van de kerk door de Fransen, zodat het hoogkoor dient hersteld te worden en de grote klok hergoten. In 1695-1696 ondergaat de kerk plunderingen door de Fransen als gevolg van de Negenjarige Oorlog. Na de Vrede van Utrecht in 1713 kent de kerk een relatief rustige periode, het romaanse gebouw echter geraakt stilaan in verval. Vanaf 1739 wordt de slechte toestand van de kerk hoe langer hoe meer aangekaart, herstellingen dringen zich op. Een eerste reeks reparaties uitgevoerd in 1747, 1749 en 1754, betreffen het dak, de goten en de stenen kuip van de toren. Vanaf 1767 volgen werken aan het orgel, wordt het doksaal vergroot en legt men een nieuwe vloer. In de daaropvolgende jaren beperkt men zich tot kleinere herstellingen, maar zonder veel gevolg, want het verslag van de decanale visitatie uit 1779 waarschuwt voor instortingsgevaar in verband met de toren. Vanaf 1782 is de

toestand dermate erg dat graaf de Maldeghem aandringt op herbouw van de kerk. Het duurt echter tot 1787 tot de Sint-Pietersabdij bouwmeester Van Hastel aanstelt voor de inspectie van de kerk en architect Colin voor het opmaken van de plannen. In 1788 en 1789 begint de afbraak en wordt nieuw bouw materiaal aangebracht.

In 1790 start de bouw. Getuige hiervan zijn de gevelstenen links van het inkomportaal, met de namen van de beschermheren. De wijdingsdatum is niet gekend. De nieuwe kerk kan echter de komende problemen van de parochie niet verhinderen. De Franse overheersing zorgt voor een klimaat van onverdraagzaamheid tegenover het katholicisme, kerkelijke goederen worden geconfisqueerd en verbeurd verklaard. In Wakken verdwijnen het kruis en de klokken van de klokkentoren. Vanaf 1801 zorgt het Concordaat van Napoleon voor een mildere houding van de Franse overheerser tegenover de katholieke godsdienst. De staat blijft evenwel een grote invloed uitoefenen op het kerkelijk leven.

Weinig 19de-eeuwse bronnen over de kerk zijn bewaard. Vermoedelijk is tijdens het verhuizen van de pastorie veel verloren gegaan. Naar verluidt wijst een chronogram erop dat de kerk pas in 1839 gewijd zou zijn: "FRANCISCUS RENATUS BOUSSEN PRAESUL BRUGENSIS CONSECRAT ECCLESIAM IN WACCKEN". Het interieur van de kerk, dat onder de Franse bezetting nog nauwelijks was gebruikt is grotendeels 19de-eeuws. De graven van Maldeghem zijn milde schenkers van heel wat van de ornamenten en bemeubeling, onder meer twee altaarstukken uit Brussel (1845-1848), een nieuw orgel (1852) en het schilderij 'De onthoofding van de Heilige Catharina' van Rowijs uit Brussel (1862).

De kerk loopt tijdens beide wereldoorlogen beschadigingen op. Eerst tijdens de terugtrekking van de Duitse bezetter in 1918 (onder meer aan het dak, sacristie en interieur). In 1923 krijgt het interieur een beschildering, in 1931 wordt een nieuw altaar van de Heilige Catharina opgericht en in 1936 ondergaat de kerk een grote onderhoudsbeurt, met onder meer het leggen van een nieuwe vloer. Tijdens de Tweede Wereldoorlog krijgt de kerk het erger te verduren: beschietingen op 26 mei 1940 zorgen voor ernstige schade aan dak en kerktoren. De herstelling is in 1942 al een feit. Eerst worden in 1945 nog de glasramen van het Heilige Petrus en het Heilig Hart aangepakt, maar de echte restauratie van de kerk begint pas in 1950-51. Achter het schilderij van het Onze-Lieve-Vrouw-altaar ontdekt men een schilderij van Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart. In 1963 aanbrengen van centrale verwarming, en vervangen van vijf kerkvensters (drie in het koor en twee nabij het doopvont). Kroonluchters en de rode tapijten dateren uit 1973 en de houten trede in het koor uit 1977.

Beschrijving

Exterieur. Aan de rand van de Mandelvallei gelegen parochiekerk (gedateerd 1790 d.m.v. jaarsteen). Gebouwd op de plaats van een georiënteerde romaanse kerk met achzijdige toren waarvan de ingang zich in tegenstelling tot de huidige in het westen bevond.

De kerk zelf is opgetrokken in rode baksteen, gebruik van Balegemse kalkzandsteen voor de hoekkettingen, steigergaten en kroonlijst en Doornikse kalksteen voor de sokkel. Bedaking voorzien van leien.

Niet-georiënteerde laatclassicistische kerk van 1790-1794. De plattegrond ontvouwt een driebeukig schip van zeven traveeën met ingebouwde vierkante geveltoren en zijbeuken onder zadeldaken. Koor met halfronde apsis en aan weerszijden een vierkante sacristie met afgewolfd zadeldak. De inkom van de kerk bevindt zich in de noordoostelijke gevel. Rondbogig kerkportaal gevat in een zandstenen omlijsting met dito pilasters en hoofdgestel. Erboven een driehoekig fronton rustend op twee Dorische zuilen. Timpaan met bas-reliëf met een voorstelling van het Lam Gods. Boven het portaal een segmentboogvenster met grote roedeverdeling en drie ronde oculi in de topgevel. Naast het kerkportaal bevinden zich een aantal gevelstenen met opschrift, tijdens het opknappen teruggevonden in 1902 door Jules Opsomer, schilder, en Josef Wallaert, metser. Deze stichtingsstenen vermelden bouwjaar en beschermheren van de kerk. Links van het kerkportaal bevindt zich een koperen bas-reliëf met een afbeelding van Hugo Verriest, pastoor te Wakken van 1888 tot 1895. Vierkante, roodbakstenen geveltoren, onder leien tentdak. Aan de vier zijden bevinden zich twee rondbogige galmgaten, met daarboven een uurwerk. De kerk wordt in de zijbeuken verlicht door segmentboogvormige vensters en rondboogvormige in het koor. Gecementeerde omlijstingen en natuurstenen dorpels.

Interieur. Bepoeterd en beschilderd interieur met koepelgewelven in alle beuken, ronde scheibogenarcade opgevangen door Dorische zuilen met marmerimitatieschildering, op achthoekige marmeren sokkel. De gordelbogen rusten op consoles versierd met engelenhoofdje en florale motieven in stucwerk. In de zijbeuken zijn de muren geritmeerd door Ionische pilasters met eierlijsten en laurierfestoenen. De eikenhouten lambrisering in laatclassicistische stijl met Ionische pilasters is gedeeltelijk bewaard. Het koor heeft een straalgewelf, ondersteund door Ionische pilasters met eierlijsten en laurierfestoenen. Onder elk raam een opgeschilderde spreuk gevat in lijstwerk en versierd met festoenen. Cartouches met afbeeldingen van Het Lam Gods en een pelikaan. Glasramen met afbeelding van de Heilige Petrus en de Heilige Catharina.

Het orgel bevindt zich boven het portaal van de kerk en is gevat in een orgelkast in laatclassicistische stijl. Boven het orgel het opschrift 'LAUDATE DOMINUM IN CHORDIS ET ORGANE'. Onder het orgel en boven het inkomportaal bevindt zich een jachttrofee met festoenen met eikenbladeren, opgehangen aan een strikmotief. De kerkvloer is uitgewerkt in natuursteen van Basècles.

Mobilair. Het merendeel van het mobiliair stamt uit de 19de eeuw en zijn schenkingen van de grafelijke familie de Maldeghem. Biechtstoel, met in het middenvak het 'Oog Gods' in een driehoek (midden 18de eeuw). Deze werd in 1903 van een verflaag ontdaan, waardoor het eikenhout heden ten dage zichtbaar is. Biechtstoel in eikenhout uit het begin van de 19de eeuw. Preekstoel. Beeld van de Heilige Catharina van Alexandrië onder de kuip in plaaster met beschildering in eikimitatie. Trap met trappalen bekroond met urnen en traphek met vegetale motieven en rolwerk. Op de kuip symbolische voorstellingen van de vier evangelisten en een buste van de Heilige Petrus. Achthoekig klankbord in de vorm van een baldakijn, ondersteund door draperieën. Stamt deels uit de eerste helft van de 18de eeuw, deels uit de 19de eeuw. Schilderij op doek 'Marteling van de Heilige Catharina van Alexandrië' van J. Rowys, getekend en gedateerd, 1860. Schilderij op doek 'Heilige Margareta van Cortona' door S. Vallaëys, getekend en gedateerd, 1898. Schilderij op doek, 'Onze-Lieve-Vrouw schenkt de Rozenkrans aan de Heilige Dominicus Guzman' door Eugène Van

Maldeghem uit Dentergem, getekend en gedateerd, 1845. Schilderij op doek 'Heilige Catharina van Alexandrië', gedateerd 1671. Schilderij op doek 'De boodschap van de aartsengel Gabriël aan Maria', niet getekend en niet gedateerd, 19de eeuw (?).

Koorgestoelte in mahonie uit het begin van de 19de eeuw. Beeldengroep in eik uit het einde van de 15de eeuw, Sint-Anna-ten-Drieën. Beeld deels in gepolychromeerd hout, deels in hout belegd met zilver en deels in verguld zilver, uit 1661 dat Onze-Lieve-Vrouw met kind voorstelt, op een sokkel met een wolken- en stralenkrans rond het hoofd. Onderaan op de sokkel bevond zich een niet-geïdentificeerd wapenschild. Glasramen, vier gebrandschilderde glasramen in het koor zijn in 1903 gemaakt en geleverd door Josef Casier, venstermaker en glasschilder uit Gent. Twee hiervan zijn non-figuratief, met een boord van vegetale en bloemmotieven, één stelt de Heilige Catharina van Alexandrië voor en op een laatste wordt de Heilige Petrus afgebeeld. Orgel, geplaatst in 1852 en verbeterd in 1868. In 1906 hersteld door G. Delmotte en zonen uit Doornik. In 1929 werd een nieuwe blaasbalg geplaatst en in 1933 en in 1949 werd het orgel nogmaals hersteld door O. Anneessens uit Kortrijk.

Aan weerszijden van de kerk bevinden zich gietijzeren hekkens, telkens gevat tussen twee vierkante pijlers in wit- en zwartbeschilderd baksteenmetselwerk, met dekplaten in Doornikse kalksteen. Deze bieden toegang tot het omringende kerkhof, dat uitzicht biedt op de achterliggende, lagere Mandelvallei. Tegen de noordwestelijke gevel een kruisbeeld onder baldakijn gedragen door samengestelde zuilen, met daaronder de begraafplaats van de plaatselijke pastoors.

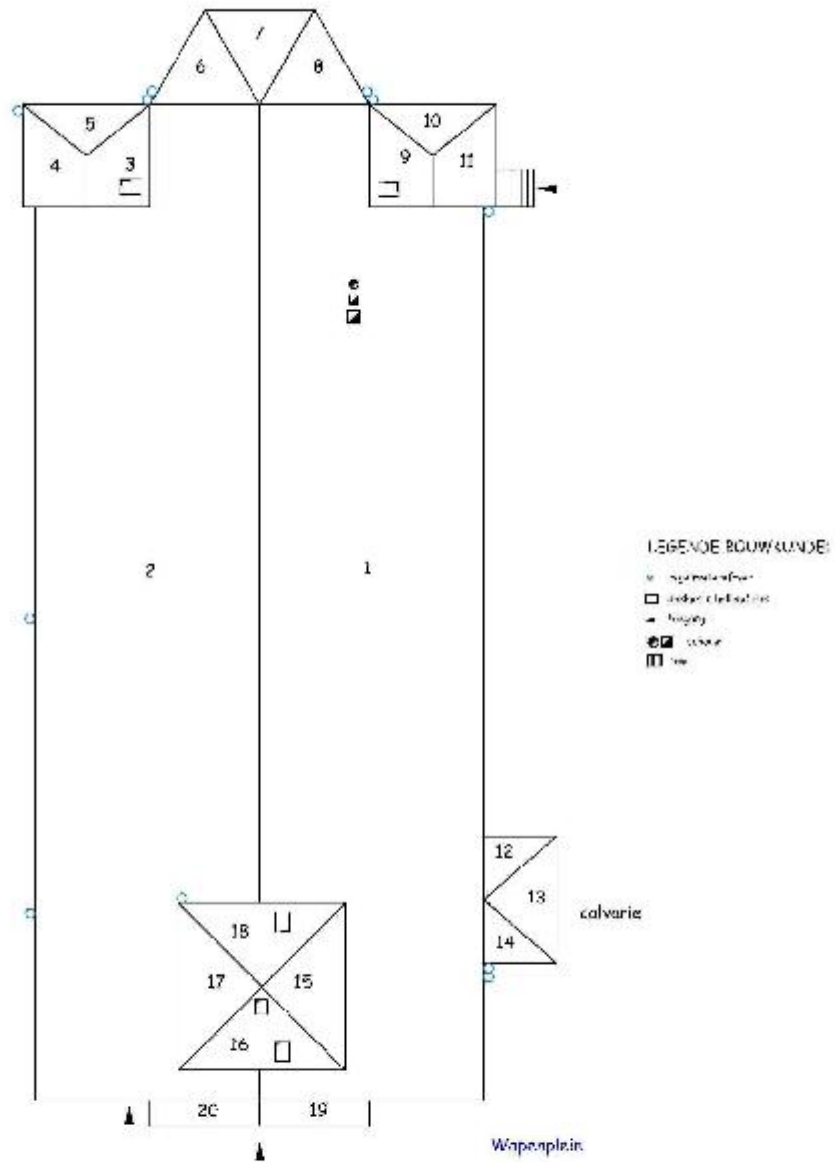
Het kerkhof zelf is aangelegd met rode grint, met een wandelpad in cementtegels. De oudste graven bevinden zich tegen de kerk. Rondom de kerk, in het noordwesten, het zuidwesten en het zuidoosten, bevinden zich drie bakstenen pijlerkapellen, gewijd aan de Heilige Catharina, met segmentboogvormige, beglaasde beeldnis met bas-reliëf. Recentere en lager gelegen uitbreiding van het kerkhof, van het oudste gedeelte afgescheiden door een bakstenen muur. Helemaal achteraan een weide met columbarium. Daarvoor een calvarie met houten kruisbeeld en links en rechts beelden van Johannes de Doper en Maria. Ten zuiden van de kerk, aanleunend tegen de kerkhofmuur, bevindt zich de oude pastorie.

- ARCHIEF R-O WEST-VLAANDEREN – ONROEREND ERFGOED, DW002039.
- Kerken in West-Vlaanderen, deel 1, parochiekerken decanaten Izegem, Lichtervelde, Roeselare, Staden, Tielt-Torhout, Roeselare, 1991, p. 114-115.
- SANDERUS A., Flandria Illustrata, Keulen, 1641-1644.
- VERSCHRAEGEN H., Fotorepertorium van het meubilair van de Belgische bedehuizen, provincie West-Vlaanderen, kanton Oostrozebeke, Brussel, 1977, p. 32-33.

Bron: Van Vlaenderen P. & Vranckx M. 2007: Inventaris van het bouwkundig erfgoed, Provincie West-Vlaanderen, Gemeente Dentergem, Deelgemeenten Markegem, Oeselgem en Wakken, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen WVL32, (onuitgegeven werkdocumenten).

Auteurs: Van Vlaenderen, Patricia & Vranckx, Martien
Datum tekst: 2007

b) Gebouw en architecturale mogelijkheden
Grondplan (dakenplan Monumentenwacht)

	Object : Sint-Petrus en Sint-Catharina kerk		
	Adres : Wapenplaats 8720 Wakken		
	Plan : Dakenplan (Situatieschets)		
	Dossiernr. : 50262	Tekenaar : Petrus Desmet	

Oppervlakte

- oppervlakte in m²: 800 m²
- noteer de vrije hoogte; 19m
- aantal zitplaatsen: 400
- Het gebouw is goed toegankelijk. Het bestaat uit een hoofdruimte die in gebruik is voor de katholieke eredienst en enkele zijruimten die dienst doen als sacristie en berging. De kerk vormt een grote ruimte waar koor en schip mogelijk kunnen afgescheiden worden. Middenschip en zijbeuken zouden in theorie kunnen opgedeeld worden, maar dienen een geheel te vormen voor grote activiteiten (liturgische en profaan). Naast de sacristie is nog een kleine multifunctionele ruimte voorzien naast het hoofdaltaar.

Opbouw (optioneel)

- type gebouw: zaalkerk
- Aantal en soort bijruimtes: sacristie en berging
- bespreek de opdeelbaarheid en uitbreidingsmogelijkheden van het gebouw:

Voorzieningen

- Vul onderstaande tabel in met de huidige aanwezige voorzieningen in het kerkgebouw:

Sanitair	1 toilet in de berging
Verwarming	Gasverwarming met convectoren
Verlichting	
Keukenvoorzieningen	geen
Audiosysteem	Vernieuwde geluidsinstallatie
Beeldscherm(en)	Geen
Rolstoeltoegankelijkheid	Verplaatsbare houten schuine helling
Diefstal- en brandbeveiliging	Volledige beveiliging brand en bewegingsalarm met bewaking
Bliksembeveiliging	Kooi van Faraday met regelmatige controle
Gsm-operatoren	Proximus

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen (optioneel)

- Beschrijf de gebeurde ingrepen of eventuele toekomstige kansen m.b.t. duurzaamheid per onderdeel in onderstaande tabel

Zonnepanelen (en batterijen)	Geen
Regenwateropvang	Geen
Dakisolatie	Geen

Groendak	Geen
Warmtepomp	Geen
Warmtenet	Geen
Windenergie	Geen
Aquathermie	Geen

Biodiversiteit (optioneel als er geen dieren aanwezig zijn)

- Vleermuizen aanwezig? Waar? Als vleermuizen de toren of zolder als kraamkolonieplaatsen gebruiken, geeft dit zeker aan.
- Aanwezige vliegopeningen?
- Aanvliegroutes?
- In de toren is een uilenbak voorzien die regelmatig wordt gecontroleerd door het ANB

Bouwfysische toestand

OVERZICHT VAN DE EENMALIGE WERKEN

S = een snelle, grondige ingreep dringt zich op.

M = planmatig te maken werken vastgesteld. Zij moeten wellicht herhaald worden.

R = de vervolgseenheden zijn nog niet aan de slag, maar binnenkort is een ingreep gewenst.

Artikel	Verkort advies	BINNEKORT	1-3 JAAR	3-6 JAAR	> 6 JAAR
	Bij digitaal gebruik van dit rapport kan men door het indrukken van de rode links artikelnummers en inhoudsopgavennummers rechtstreeks doorklikken naar het desbetreffende artikel (=hyperlink).				
3.2.a	Plaatseijk aaneerden van de blootliggende rotering.	R			
8.1.6.a	Het blootliggend linderingsmetselwerk aaneerden.	R			
7.3.2.a	Beveiliging voorzien op de zolder van het echtp.	M			
8.2.1.a	Plaatseijk het afgebladderd verwerk in het loor herstellen.		M		
5.10.a	De stegende Inhoudour her afhangen.	R			

OVERZICHT VAN DE WEEKERENDE WERKEN

Artikel	Verkort advies	BINNEKORT	JAARLIJKS	2-JAARLIJKS	6-JAARLIJKS
	Bij digitaal gebruik van dit rapport kan men door het indrukken van de onderlinde artikelnummers en inhoudsopgavennummers rechtstreeks doorklikken naar het desbetreffende artikel (=hyperlink).				
10.2.1.a	Regelmatig, minstens 2x per jaar, de golen reinigen en de afvoer en onbrangers nazien op verstoppingen.		M		
11.2.a	Het verwerk op de pijlers van de toegangspoorten tot het kerkhof opfrissen. De heloverken ontvoelen en schilderen.	•			•
6.14.a	Plaatseijk het afgebladderd verwerk op de calvarie opfrissen.	•			
3.2.a	Ontvoelen en schilderen van de atankvinken onderaan de afvoeren.	•			•
11.3.a	Broelen van de witte berk en de struiken aan de hokdome. De klimop op de loomuur verwijderen. * Zie ook onze onderhoudsbrochure Verwijdering van witte berk en klimop	•		•	

OVERZICHT VAN DE REGULIERE KEURINGEN/NAZICHTEN

9.1.	De brandblusapparaten en rookdetectieapparatuur laten keuren. Zie ook onze infolider brandveiligheid_noster.pdf		•		
9.2.	De anti-inbreuk- en diefstalinstallatie laten keuren.		•		
2.4.	BIJ GAS: De schouwer van de steekinstallatie laten reinigen, bij voorkeur samen met het onderhoud van de verzuimingsinstallatie.			•	
8.1.	De verwarmingsinstallatie laten nazien door een onderhoudstechnicus.			•	
7.2.1/7.2.2.	De lichteninstallatie en lorenruurwerken laten nazien door een gespecialiseerde firma.			•	

CONDITE

De conditie van het erfgoed wordt voor het hele gebouw weergegeven op een 6-digge kleurrijke schaal:

bouwtechnische toestand	<i>Uitstekend – Goed – Redelijk – Matig – Slecht – Zeer slecht</i> Dit is de conclusie van de huidige bouwtechnische van alle gebouwelementen onderdelen per rubriek. Het is een globale inschatting van de mate waarin de bouwtechnische staat van het erfgoed op het moment van de inspectie.
onderhoud	<i>Uitstekend – Goed – Redelijk – Matig – Slecht – Zeer slecht</i> Deze waarde is een inschatting van het uitgevoerde onderhoud en de manier waarop onderhoud, problemen en risico's worden opgevolgd. Worden risico's en gelaten regelmatig schoongemaakt? Wordt er niet ingegrepen als er een probleem is? Is er iemand verantwoordelijk voor het beheer (niet regelmatig (vrij) wonende) personeel en hoe vaak wordt er geïnspecteerd?
risico's op gevolgschade	<i>Beveiligd – Matig – Redelijk – Aanvaardbaar – Houd – Acceptabel</i> Deze schaal geeft in welke mate er gevaar bestaat voor een versnelde materiele verslijding of verlies van erfgoedwaarde als de beheerder niet tijdig ingrijpt. Het kan gaan om allerlei mogelijke risico's, zoals ongewoon kleine problemen die voor ernstige gevolgschade kunnen zorgen, een verkeerd gebruik of beheer, verhoogd risico op eisenstellen, slechte klimatologische omstandigheden voor zeldzame onderdelen met een hoge historische waarde.
toegankelijkheid	<i>Uitstekend – Goed – Redelijk – Matig – Slecht – Zeer slecht</i> Deze score geeft aan hoe vlot het gebouw of erfgoedobject toegankelijk is voor onderhoud en kleine herstellingen. Zijn er voorzieningen aanwezig om dit te doen en zijn veilig te betreden zoals gesnoeiende kasten en ladderkasten, (niet-afgevoerde) bestrooiingen...? Zijn trappen en leiders veilig? ...

GEHELE GEBOUW

bouwtechnische toestand		Goed
onderhoud		Goed
risico's op gevolgschade		Matig
toegankelijkheid		Redelijk

toelichting De instellingen van de kerk en de koren dienen met een hoogste prioriteit gereviseerd te worden.

DAK

bouwtechnische toestand		Goed
onderhoud		Goed
risico's op gevolgschade		Matig

toelichting

DAKWATERAFVOER

bouwtechnische toestand		Goed
onderhoud		Goed
risico's op gevolgschade		Matig

toelichting

KAPCONSTRUCTIE EN ZOLDER

beurfyetste toestand		Goed
onderhoud		Goed
risko op gevoegstede		Wettig
toelichting		

DRAAGSTRUCTUUR EN OVERSPANNING

beurfyetste toestand		Goed
onderhoud		Goed
risko op gevoegstede		Wettig
toelichting		

SCHRIJNWERK EN BEGLAZING

beurfyetste toestand		Goed
onderhoud		Goed
risko op gevoegstede		Wettig
toelichting		

AFWERKING EN INRICHTING

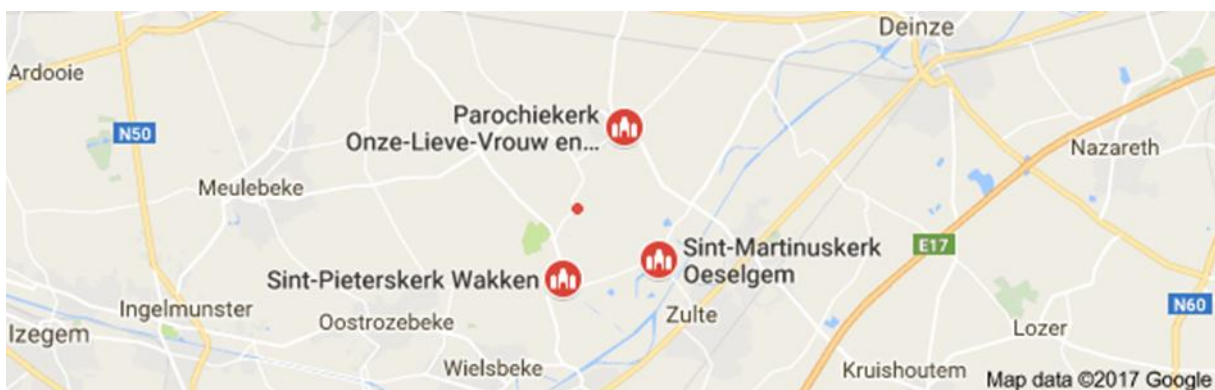
beurfyetste toestand		Goed
onderhoud		Goed
risko op gevoegstede		Wettig
toelichting		

Tussen 2005 en 2017 werden restauratiewerken aan de kerk uitgevoerd. Deze omvatten werken aan de muren en daken, aan de ramen en toren. Tijdens de laatste werken werden de verwarming, de elektriciteit en de binnenbeschildering aangepakt.

Daardoor is het gebouw bouwfysisch in goede staat, maar er blijft een aandachtspunt in de goten. Het orgel moet nog aandacht krijgen, niet alleen onderhoud van pijpen en stemmen van het instrument maar ook de windlade. Herstel windlade 32500 euro kan gespreid worden over meerdere jaren. De kostprijs van de herstelling van het pijpenstelsel kan maar vastgesteld worden bij demontage.

2.4.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

In de omgeving van de kerk staat de lagere school, het sociaal huis en een woon- en zorgcentrum. De Lijn bedient het dorp.

2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- Kerkgebouw staat in het centrum van de plaatselijke gemeenschap en is omgeven door de begraafplaats
- de kerk wordt elk weekend gebruikt voor de zondagse liturgie.
- wordt gebruikt voor begrafenissen, voor huwelijken en doopvieringen
- vieringen voor de plaatselijke school, groep Hallebedevaarders, plaatselijke bewegingen,... Kerk is elk weekend open voor persoonlijk gebed en/of kaarsje
- vieringen met vormelingen en activiteiten uit hun voorbereiding, zo ook voor de eerste communie voorbereiding
- in samenwerking met gemeente of plaatselijke organisaties bij gelegenheid een tentoonstelling of concert.
- bij speciale gelegenheden bezinningsmomenten of vormingsmomenten.
- in de kerk zijn twee GSM - operatoren actief.

- door de structuur van het gebouw is het niet aangewezen om andere medegebruikers te vinden (hoofdruimte met sacristie en berging).

- kerkgebouw staat altijd open voor culturele activiteiten die in het religieuze kader van het gebouw passen (concerten, toespraken, tentoonstellingen,...)

3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie

Deelgemeente (en wijk)	Kerk	Toekomstvisie
Dentergem,	Onze Lieve Vrouw & Sint Stephanus	Eredienst in combinatie met valorisatie
Markegem	Sint Amandus & Sint Lucia	Eredienst in combinatie met valorisatie
Oeselgem	Sint Martinus	Eredienst in combinatie met valorisatie
Wakken	Sint Petrus & Sint Katharina	Eredienst in combinatie met valorisatie

Pastoraal plan m.b.t. het gebruik van de kerkgebouwen in de Pastorale Eenheid Sint-Jakob Tielt-Pittem-Dentergem (2024)

Sinds 1 januari 2024 is de Pastorale Eenheid Sint-Jakob Tielt-Pittem-Dentergem uitgebreid met de 4 kerken van de gemeente Dentergem. De Pastorale Eenheid telt nu 12 kerken. De uitbreiding met 4 kerken en het feit dat de Pastorale Eenheid moet bediend worden door 1 pastoor, 1 (deeltijds) meewerkend priester en 3 diakens heeft serieuze consequenties. Bij het actualiseren van het pastoraal plan is het team uitgegaan van de huidige schikking van de weekendliturgie.

Ook werd rekening gehouden met de vraag van het Bisdom Brugge om de krachten te bundelen en te werken aan levendige en kwaliteitsvolle geloofsgemeenschappen. Dit betekent onvermijdelijk dat we niet op alle plaatsen verder kunnen doen zoals tot nu toe het geval was. Er is een gebrek aan voorgangers, maar eveneens aan kerkgangers en vrijwillige medewerkers. Kwaliteit van samen vieren heeft ook daarmee te maken.

Toekomstvisie:

- We proberen zoveel mogelijk het pastorale aanbod te behouden in de regiokerken van onze Pastorale Eenheid. Rekening houdend met de geografische spreiding en met de grootte van de gemeenschappen zijn dat: St.-Martinus Aarsele, O.L.V.&St.-Stefanus Dentergem, O.L.V. Pittem, St.-Pieter Tielt en St.-Petrus&St.-Catharina Wakken.

- In Tielt-centrum staan de kerken O.L.V. en St.-Jozef Werkman in een beurtrol. Dit kan enkel via de inzet van gepensioneerde priesters en bijgevolg kunnen we dit niet lang meer volhouden. Bovendien liggen deze beide kerken op korte afstand van de St.-Pieterskerk. De weekendliturgie in O.L.V. en in St.-Jozef Werkman zal dus wegvallen.

- In de kerken St.-Germanus Egem, St.-Bavo Kanegem, St.-Amandus&St.-Lucia Markegem, St.-Martinus Oeselgem en O.L.V.-Geboorte Schuiferskapelle is het in de huidige regeling mogelijk om in bepaalde weekends na afspraak en bij uitzondering een mis te laten doorgaan. Ook dit gebeurt via de inzet van gepensioneerde priesters en bijgevolg zien we ook die mogelijkheid wegvallen.

- We denken er ook aan om de doopsels enkel nog te laten doorgaan in de 5 regiokerken. Ook voor eerste-communievieringen wordt in die richting gedacht. Voor de vormselvieringen wordt dit al toegepast.

Besluit:

Als wij in de toekomst kunnen blijven beschikken over de 5 regiokerken waarin de liturgie voorgaat op ander gebruik, dan is dat ruim voldoende.

Zolang de andere kerken ter beschikking blijven kunnen daar een beperkt aantal functies behouden worden: uitvaarten, huwelijken, vieringen op bijzondere momenten, schoolvieringen, ruimte voor stilte en gebed... (zie ook brochure over betekenis en toekomst parochiekerken / Kerknet) We blijven ons voor deze gebouwen verantwoordelijk voelen, maar we staan open om - zeker wanneer zich een opportuniteit voordoet- samen na te denken over mogelijks medegebruik, neven- of herbestemming.

3.2. Besluit

De 4 kerken zijn allemaal mooi verzorgd. We willen ze allemaal behouden voor de eredienst en als stilteplek. Alle kerken hebben een prominente plaats in het centrum van ieder dorp. Het is dan ook belangrijk om ze in de mate van het mogelijke open en toegankelijk te houden voor iedereen die ze wil bezoeken.

We willen ons verder inzetten om deze gebouwen goed te onderhouden en beschikbaar te stellen voor vereniging en de lokale bevolking.

BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centraal kerkbestuur en de gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien wijzigingen nodig zijn, worden ze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop en door de gemeenteraad. Dit principe is toe te passen bij de start van elke nieuwe legislatuur. Volgens het Eredienstendecreet dat in werking treedt vanaf 1 januari 2025 moet elk kerkenbeleidsplan de eerste zes maand van elke nieuwe legislatuur vernieuwd of herbevestigd worden.